

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:

3 hasábos petítor egyszer
18 fillér, többszöri hirtetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 25. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Deák Ferenc.

A haza bölse születésének századik évfordulóját ünnepelte tegnap a nagy ember szülő vármegyéje, amelynek büszkesége, soha el nem muló dicsősége, hogy Deák Ferencet adta a hazának.

A történetírás s a hazafiúi kegyelet és lelkesedés, egy egész nemzet osztatlan hála a dicsőség fényébe öltöztették Deák Ferenc alakját; nagyjaink nagyobbak vallják; nemcsak a hazában, hanem az egész művelt világon felmagasztalják. Az én igénytelen tollam már nem tud róla újat írni, nem képes az ő dicsőségét méltóképp szolgálni; csak vármegyém büszkeségét hirdetem: közülünk támadt a nemzet vezére, aki a pátriarkák egyszerűségével, jellemének tisztaságával, mély bölse ségével visszaadta a nemzetet önmagának, megmutatta a békés haladás utját, sebet gyógyított, erőszakosan eltépett kapcsolatokat újra teremtett.

A történelem világosságot vet Deák Ferenc nagy munkájára s akik ismerik a nemzet szenvedéseinek, küzdelmeinek történetét, csodálattal tekintenek Zalavármegye táblalabirájára, aki törhetetlen hazaszeretettel, bölcs nyugalommal, kezét a törvénykönyvre téve megszerezte nemzetének a békét, összekapcsolta a nemzetet a koronával s a jogfolytonosság elvének alapjaira lerakta Magyarország új alkotmányos életének oszlopait. Amiórt százezrek véreztek el, amiért nemzedékek vívtak harcokat, azt Zalavármegye nagy fia vér nélkül küzdötte ki az igazság, az egyenes jellem, a mérséklet, a bölcsesség s a bölcs hazaszeretet fegyvereivel.

És mikor a nemzetnek vissza adta legnagyobb kincsét, magának nem kért semmit. Nem fogadott el semmit. Életének az volt az egyedüli ambíciója, hogy a magyart szabadnak és boldognak lássa. Önmagának csak annyit akart kívívni, hogy becsületes magyar embernek ismerjék fent és lent egyaránt.

Tekintetes urnak született, az maradt mindvégig. Nem kopogtatott kegyért a hatalom előszobájában; nem kereste a népszerűséget; nem küzdött vagyonért; nem vágyott hatalomra. A királyi kegy kereste őt, de csak egy kézzorítást adhattott neki, mert a hiúság nem ütött vásárt

a nagy ember szívében; népszerű volt és hatalmas, mert nagy erényei előtt népek és koronák hajoltak meg s gazdagabb volt, mint a királyok, mert nem szorult senkire, nem kért önmagának semmit s függetlenebb volt a milliárdosoknál, mert csak azt cselekedte, amit lelke sugalt, a hazaszeretet parancsolt, bölcsesége jónak láttott.

Deák Ferenc nagysága nem homályosodik el egy pillanatra sem, akár mint embert, akár mint hazafit, vagy mint politikust bírálja a történelem.

Deák politikájának ellenesei, akik őt a nagy tévedőnek nevezték, kénytelenek meghajolni az ő egyéni nagysága és hazafias érzése, félelmet nem ismerő őszintesége, mély bölcsesége előtt.

Életének nincs egyetlen mozzanata, amely ne egy igazi férfi, igaz magyar, bölcs ember, harmonikus kedély őszinte megnyilatkozása volna. Nincs egyetlen cselekedete, amely mentegetésre szorulna, annyira igaz, közvetlen minden szavában, minden tettében.

Mint hazafit, mint politikust, mint bölcsét ismerik mindenütt, mint embert azonban Zalavármegyében ismerik legjobban. Itt született, itt nevelkedett; Zalavármegyében bontogatta a fejlődő tehetség korán erős szárnyait. Ide kötötte az ősök kegyelete, a szülőföld göröngye, eleitől örökölt birtoka, a gyermekkor minden emléke.

Zalavármegye karai és rendei hallották először komoly szavait; vármegyénk generális gyűlései voltak a nagy ember iskolái, ahol az életnek tanult, ahol később tanította a magánál idősebbeket.

Itt, a csendes kuria egyszerű körében nyílt meg igazán nemes szíve, amely telve volt emberszeretettel; itt árulta el a nagy tudós, a király legelső tanácsosa, a nemzet legerősebb oszlopa, a haza jogainak, szabadságának, alkotmányának apostola, a világ egyik első szónoka azokat a naív lelki vonásokat, amelyeket az igazi nagy ember lelkéből ki nem irt a tudás, a dicsőség, a hatalom. A pusztaszentlászlói ház udvarán, virágos vadgesztenye fák alatt a nemzet legnagyobb fia patriárhális zalai nemes ur volt s anekdotákat mesélt vendégeinek, malmozott a gyermekek-

kel, elbeszélgetett az atyafiság ügyes bajos dolgairól, a legkisebb dologtól a legnagyobbig s mindenki részére volt barátságos szava, jóakarató intelve, vidám tréfája.

A hazafias gondok is sokszor elkisérték őt Pusztaszentlászlóig, ahová pihenni tért, de gyakran országos fontosságú beszélgetések néma tanuja volt az a ház, amelyben minden szerény, csak a szellem volt fényűző.

Deák Ferenc mindhalálig megmaradt egyszerű zalai tekintetes urnak s nem akarta, nem is tudta volna levetkőzni azokat a szokásokat, azt az egyenességet, őszinte modort, amelyeket gyermekkorában tanult el a köznemesek házaiban.

Mérhetetlen szeretet köti Deák emlékéhez Zalavármegyét, mert nekünk nemesak a haza nagy fia ő, akire büszkeséggel tekintünk, hanem ereklje is az ő emlékezete; mert egyesítette magában mindazokat az erényeket, amelyek a zalai falvak régi kuriáiban lakoztak, ahol a mindennapi imádság is a hazaszeretetre, törvénytiszteletre, ősi hagyományaink iránt való szent áhítatra való buzdítással végződött.

Deák Ferenc ebben a könnyezetben fogadta lelkébe nagy erényeinek és tehetségeinek csiráit, amelyeket lelkének erejével a zenithig fejlesztett.

Nem a viszonyok tették őt nagygyá, csak azok ismertették meg a nemzettel az ő nagyságát.

Deák Ferenc a szellemi nagyság minden kellékét egyéniségében hordozta. Pusztán szellemének erejével, jellemének arany tisztaságával s bölcsességével urává lett egy nemzet közvéleményének. A hatalom, amelyet gyakorolt, egyéniségében birta alapját és feltételeit; nem kellett hozzá rang, cím, vagyon, kegy, tisztség.

Az a vak bizalom, amellyel a nemzet követte, személyéhez tapadt s azokból az életigazságokból fakadt, amelyeket hirdett és vallott felfelé, lefelé.

Nagy alkotása, a kiegyezés s ennek körülményei bizonyítják, hogy egyénisége mekkora kiegyenlítő és az ellentétes érdekek között is egységet teremtő hatalom volt.

Születésének századik évfordulóján jobban látjuk mint valaha az ő nagyságát,

érezzük az ő hiányát. Munkájának eredményeit veszély fenyegeti, mert sokan félreértik, amit mondott, vagy nem akarják megérteni, mit óhajtott.

Deák Ferenc nagy bölcsesége nem egy mozdulatlan pontot akart alkotni, amely körül, mint a taposó malomban, örökös forgásban mozogjon a nemzet élete. A haza bölcsesége szilárd alapot rakott le, amelyen a nemzet megállhat s utat mutatott, amelyet kiépíthet.

Deák Ferenc szelleme az igazság nyelvén beszél a magyarhoz s bölcseségre, józanságra int ma és mindenkoron.

Megünnepeltük emlékezetét, megkoszorúztuk szobrát, sziveinkben őrizzük nagy alakját.

Áldjuk a Gondviselést, hogy közölünk támasztott prófétát s Zalavármegye ifjai tekintsenek büszkén Deák Ferencre, tanulmányozzák életét, bölcs mondásait; az ő életéből merítsenek tanácsot, okulást, hazaszeretetet, igaz őszinteséget, életbölcséséget. Nem a hatalom, nem a vagyon, nem a kitüntetés magasztalja fel az embert, hanem a szív, a jellem és az ész.

Deák Ferenc érző szive, jellemének makula nélkül való tisztasága, tudása és bölcsesége legyenek Zalavármegye világító fáklyái most és mindörökké.

Zalavármegye ünnepe.

Deák Ferenc emlékezetét a vármegye nagy szülőttéhez méltóan ülte meg Zalavármegye közönsége.

A vármegye székhelyén már pénteken ünnepi hangulat uralkodott. A házakon nemzeti színű zászlók lobogtak; a középületekre kitűzték a vármegye kék-sárga s a város zöld-sárga lobogóit is.

A vármegye háza ünnepi díszbe öltözött. Az ódon épületet kitarozták; a lépcsőházat s a nagy termet virágokkal díszítették fel.

Pénteken a délutáni órákban a vármegye illustis vendégeinek egy része már megérkezett.

Legelsőnek Dr. István Vilmos szombathelyi megyés püspök érkezett, akit Zalaszentivánon Dr. Jankovich László gróf főispán, Csertán Károly alispán, Legáth Kálmán esperes-plébános Várhidy Lajos zalaegerszegi polgármester, Thassy Lajos járási főszolgabíró, Csentericz Béla városkapitány, s több városi képviselőtestületi tag fogadott. A püspököt néhány szívélyes üdvözlő szóval Csertán Károly alispán fogadta s a fogadásra megjelent urak a városba kísérték a megyés püspököt, akit Zalaegerszeg utcáin százakra menő közönség várt. Ez volt az első alkalom, hogy Dr. István Vilmost mint püspököt szülőföldjén üdvözölhessük.

Megérkezése után azonnal fogadta a püspök a város részéről megjelent urakat, akikkel szívélyesen elbeszélgetett; este pedig szűk baráti körben vacsorált a plébánián, ahol Legáth Kálmán esperes-plébános vendége volt.

Ugyanosanak pénteken érkezett Ernuszt Kelemen, a főrendiház alelnöke, aki a főispánnal szállt meg.

Este hat óra után robogott végig a városou gróf Festetics Tassiló főpohárnokmester négyese. A gróf a vármegye házában szállt meg s főispánunk vendége volt.

Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselő, az ünnepi közgyűlés szónoka a hat órai vonattal érkezett.

A közgyűlés megnyitása.

A vármegye székházának nagy termében már kilenc órakor elkezdett gyülekezni a közönség, amelynek soraiban ott voltak: Széll Ignác állam-

títkárra a kormány képviselőjében; Ernuszt Kelemen a főrendiház képviselőjében; Csávossy Béla udvari tanácsos, háznagy és Szüllő Géza országgyűlési képviselő, a képviselőház kiküldöttei; gróf Festetics Tassiló főpohárnokmester; a m. kir. tudományos Akadémia képviselőjében gróf Széchenyi Béla; Vasvármegye küldöttsége: Bezerédj Dénes alispán, Mesterházy Jenő és Gedeon biz. tagok; Veszprém vármegye küldöttsége: Koller Sándor főjegyző, Fischer Károly és Dr. Rhédey Gyula kanonok, zalai főesperes, aki egyszersmind a veszprémi káptalant is képviselte; Varasd vármegye képviselőjében Bellosovich alispán; Varasd város képviselőjében Breitenfeld polgármester; Halbik Cyprián tihanyi, Kroller Miksa zalavári, Dr. Dunszt Ferenc tihanyi apátok; Dr. Horváth István szombathelyi kanonok; Dr. Falk Ernő; Boér Sándor honvédtusár őrnagy s a zalaegerszegi és keszthelyi honvéd huszár tisztikar tagjai.

Dr. Jankovich László gróf főispán s a vármegye jeles vendégei fél tizkor vonultak a terembe, amely ekkorra már zsúfolásig megtelt.

A főispán rövid, lelkes beszéddel méltatta az ünnep jelentőségét s felhívta a díszközgyűlést, hogy a plébánia templomban tartandó isteni tiszteleten vegyen részt.

Miután az eső egész éjszaka s a közgyűlés megkezdése idejében is esett, a főispán azt az indítványt tette, hogy a közönség ne vonuljon a szoborhoz, hanem a vármegye alispánjának vezetése alatt egy küldöttség bizassék meg a koszoruk letételével. Az indítvány elfogadott.

Ezután megindult a hosszú menet a templom felé.

A templomban.

Dr. István Vilmos megyés püspök kocsin ment a templomig, amelynek főbejáratánál a papság fogadta.

A templom a szorongásig megtelt. Az első padsorokat a notabilitások foglalták el s a bejáratnál a vármegyei hajdúk állottak sorfalat.

Mise előtt felolvasták a püspöknek Deák Ferenc emlékezetének megünnepelésére vonatkozó körlevelét, ezután pedig elkezdődött a mise, amelyet püspökünk szolgáltatót fényes papi segédlettel. Isteni tisztelet alatt a Schill Imre által vezetett dalárda Schill Antal miséjét, Skublics Antika urhölgy egy gyönyörű Ave Máriát, ifj. Czukelter Lajos pedig egy régi magyar egyházi éneket énekeltek.

A szobornál.

A közönség legnagyobb része csatlakozott a koszoruk elhelyezésére kiküldöttekhez s Deák Ferenc öreszobrához vonult. A szobor talapatát sok száz ember állta körül s áhitattal tekintett föl mindenki Deák Ferenc ércalakjára, amely műérték állítása szerint az ország egyik legsikerültebb szobra.

A nagy közönség mély esendben hallgatta meg Csertán Károly rövid, de szívhez szóló beszédét, amely így hangzott:

Mélyen tisztelt ünneplő Közönség!

Zalavármegye közönsége Deák Ferenc, a haza bölcsesége iránt szeretettel, kegyelettel és hálával viseltetett. Hogy ez igaz és őszinte érzésének kifejezést adjon, e szoborral örökítette meg emlékezetét. Jobb és megfelelőbb helyet nem választhatott, mert az itt álló épület termében kezdte meg Deák Ferenc nagyszabású politikai működését; itt adtak kifejezést a vármegye karai és rendei Deák iránti határtalan bizalmuknak és ragaszkodásuknak.

Ma, születésének századik évfordulóján a vármegye közönsége jelenik meg itten, hogy kegyelete zálogául koszorút tegyen ez emlékszóbor talapatára.

Deák őszinte jellemével, önzetlen hazaszeretettel, mély és nagy tudásával nemzetünk történetében korszakot alkotott. Engedje meg a Mindenható Isten, hogy az ő példája a nemzet fiaiban a hazaszeretetet mint vezéresillag növelje. Az ő szelleme örökösjeleket feleltünk, teljesüljön egyedül óhaja, hogy e nemzet nagy, boldog és megelégedett legyen.

Ezután az alispán a szoborra helyezte Zalavármegye koszoruját, amelynek széles kék-sárga szalagján ez a felirat van: „A vármegye legnagyobb fiának — Zalavármegye közönsége.” A m. kir. kormány koszoruját Széll Ignác

államtitkár, a m. kir. tudományos Akadémia koszoruját gróf Széchenyi Béla, a főrendiházét Ernuszt Kelemen alelnök, a képviselőházét Csávossy Béla háznagy helyezték a szobor talapatára.

A zalamegyei nemesi pénztári és alapítványi választmány koszoruját Nedeczky Jenő, Deák Ferencnek Zalavármegyében élő legközelebbi rokona tette le.

Koszorút küldtek még: Festetics Mária grófnő udvarhölgy; a zalaegerszegi ügyvédi kamara, Vasvármegye közönsége, a Zalamegyei gazdasági egyesület.

Gyönyörű volt a képviselőház óriás méretű koszoruja, amely babérból és pálmalevelekből volt összeállítva, széles nemzeti színű szalagjára aranyhímzéssel kivarrrva: „Deák Ferenc emlékének — a magyar országgyűlés képviselőháza.”

Az ügyvédi kamara koszorujának felirata: „A törvény kimagasló bajnokának — a zalaegerszegi ügyvédi kamara.”

A nemesi és alapítványi választmány koszorujának felirata: „A nemesi választmány — a vármegye legnagyobb fiának.”

A vármegyeház termében.

A szobortól visszatért a menet a vármegyeház nagy termébe. A közgyűlés folytatódás megnyitása után dr. Jankovich László gróf főispán felkérte Hertelendy Ferenc megyei bizottsági tagot, hogy az ünnepi beszédet mondja el.

Hertelendy Ferenc beszéde volt az ünnepély egyik kimagasló pontja. A mélyen átértett és átgondolt beszéd mély benyomást keltett s magával ragadta a közgyűlést jelen volt nagy közönséget. Deák Ferencet egy rövid beszéd keretében úgy méltatni, érdemeiről és nagyságáról oly találon, annyira lelkesen és igazán beszélni, mint Hertelendy Ferenc, csak az képes, aki a nagy ember életét és munkásságát nemcsak ismeri, hanem azért szívéből lelkesül.

A beszédet itt közöljük:

Az ünnepi beszéd.

Méltóságos Főispán ur!

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Egy évszázad tünt le azóta az időnek végtelenségébe, hogy az isteni Gondviselés egy kis bölcsőben, egy parányi életnek születésével, annak vékony szálaival fűzte Magyarországnak újjászületését is.

Egy évszázaddal ezelőtt a mai napon született vármegyénkben, Söjtörön, Deák Ferenc; e napon hajlott bölcsője fölé édes szeretettel, de elhaló megtört szemekkel a szegény anya, — kit a kifürkészhetetlen isteni akarat nővére, Klára által helyettesített, őrangyalául rendelvén a kisdednek és egyuttal a magyar Haza sorsának.

Ebben a bölcsőben ringott a kis csecsemőnek első szunyadásával a magyar nemzetnek ébredése is.

Mi, T. Kgy.! e lepergett évszázadnak záróóránál összejöttünk mély hálával lelkünkben az isteni Gondviselés, — és tartozó kegyelettel szívünkben, Deák Ferenc emléke iránt, — mert ennek az emlékek kegyeletes megőrzése nem egyedül egy politikai irány örököséi lett, hanem édes mindnyájunké, mert az egész magyar nemzetnek hazafias közérzése ápolja halhatatlan nagyságának emlékét, mint ahogy ő egész életét a Köznek és a magyar Hazának szentelé!

És talán nem a véletlen, — de a Gondviselésnek keze intézte úgy, hogy épen ma egyesüljünk itt, hazafiai gondokkal agyunkban és erős bizalommal karjainkban, — édes hazánk jövője iránt!

Szálljon alá égi malasztként az Ő nagy szelleme és érintse parányi voltunkat, hogy legyen, mi életében volt: vezetőnk ma is a személyes vágyak önzetlenségével a hazaszeretet nagyságában és a megfontolás mértékével a céltudatos munkában!

De szálljon alá nagy lelked különösen én reám, a leggyengébbre, kire a legnehezebb feladat hárult, — nem azért, hogy dicsőséget méltóan elzengjem, — nem! — hanem hogy a tehetőség híján ihlet töltse el és tegye fogékonyá lelkemet, hogy életednek nagy munkájából, — bölcseségednek tárházából csak annyit is megérthessek, hogy Te végülben egy olyan ideált állítottál fel magadnak Magyarországnak nemzeti kiépítésének tervezetében, amely

ideált csak igaz realitással lehet elérni és biztos fundamentumon maradandóvá tenni mérhetlen időkre.

Ihlesd meg és világosítsd meg agyamnak gondolatvilágát, hogy életednek és munkádnak tanulságait legalább részben átértve, felismerhessem öntudatos törekvéseid útját és végecélját!

T. Kgy.! Nem tekinthetem feladatommak sem Deák Ferenc életrajzi adatainak felsorolását, sem az ő hatalmas egyéniségének, mérhetlen tudásának és puritán jellemének méltatását, akár döntő politikai munkásságának vázolását; hisz nem csak mi, itt otthonának kis határai közt, — nemcsak az egész magyar nemzet, de a nagy politikai világ is ismeri az ő életét és a magyar történelmi alakulásra irányító államférfiúi tevékenységét, amely közvetve — azon nagy 1848-iki politikai és társadalmi átalakulás után, mely közép Európának állami és nemzeti elhelyezkedését megelőzte, még ez utóbbira is befolyással volt. — Azért szinte vakmerőségnek tartanám, ha igénytelen ajkak, felületes készütséggel és gyenge tehetséggel vállalkoznának arra, ami a buvárkodó és oknyomozó történetírónak feladata.

Én az enyémek, T. Kgy. egy emlékbeszédnek szűk keretében csak azt tekinthetem, hogy lelki szemeim előtt vonultassam el Deák Ferencnek életét, kiragadjam abból azt, ami tanulságot tesz arról, hogyan kell szeretni és szolgálni a Hazát és így szívünkbe, a hálának forrásából fakadjon az ő példáján a nem szűnő lelkésedés, hazaszeretet és elhatározás annyit tenni és áldozni a vértáza édes anyaföldért, amennyi mindenkinek megadatott érzésben, — tudásban — és képességben!

Az a százados évforduló, mely Deák Ferencet adta nekünk, nemcsak Hazánknak, de Európának is nagy átalakulási korszaka volt! A francia forradalom új, nagy eszméket szült, — a Nagy Napoleon háborúi új államalakulásokat s az ezt követő reakció új nemzeti és társadalmi aspirációkat teremtettek, melyek feltartóztatlanul törtek elő, összetörve századok elkorhadó kereteit.

Hazánk történelmének egén is az elborult alkonyatra az újjászületés derengő hajnalán három új csillagunk tűnt fel: egy *tündöklő üstökösünk*, mely izzó testével és mindent magával ragadó pályájával egy fénysugárt hasított a nehéz felhők között, — egy egész új világot tárva fel s kizökkentve történelmünket is régi körforgásából: ez volt *Kossuth Lajos*.

És volt *egy hulló csillagunk*, mely fényével egy más kereszt utat jelölt meg s bár aláhullásában önmagát emésztette fel, világossága visszamaradt, — s haladásával és alkotásával szétoszlatta a sűrű ködöt, mely a hajnalhasadást gátolá: ez volt *Széchenyi István!*

De volt *egy álló csillagunk*, mely ragyogásával és nagyságával vonzkörébe kényszerítette ellenállhatlanul mindazt a fényt is, melyet társacillagai árasztottak és melegével feloldotta az utolsó ködpárát, — a hajnalpir előtt az eget s birodalmát csak akkor hagyta el, midőn átadhatta azt teljes világosságában a napnak: az alkotmányos szabadságnak: *ez volt Deák Ferenc!!!*

S bár e három csillag pályafutásának, fényének és vonzkörének összehatása adta meg Hazánk alkotmányos életének felvirradását és történelmének kialakulását, én ez alkalommal és e mai napon csak Deák Ferenc pályáját kísérhetem figyelemmel, hogy megálljak egy futó pillanatra nagy munkájának végeredményénél: *a kiegyezésnél!*

T. K.! Mindazon szerepkörökön csak átsiklanom lehet, amelyeket Deák Ferenc fiatal erővel, sok készütséggel és kiélesedett ítélőképességgel betöltött, — ugye e zöld asztaloknál vármegyénk akkori közgyűlési termében, — mint utóbb az országgyűléseken, mint e vármegyének, később az ország szívének, a Főváros belső kerületének, követe.

Nem is akarok kiterjeszkedni közismert munkásságára, mely őt csakhamar vezérré avatta, csak egy tényt kell megállapítanom, hogy e vezérszerepnek *alapja: önzetlen hazaszeretete, eszköze: nagy tudása volt*, mely érdemek előtt még politikai ellenfelei is meghajtották elismerésüknek zászlóját!

Nem akarom vázolni az 1832—36-iki országgyűlésnek nagy jelentőségét, amelyen Deák

Ferenc alig 30 éves korában jelent meg mint megyénk küldöttje Pozsonyban s neki a közszabadság és közteherviselés szabadelvű kérdéseiben döntő szerepet juttatott; s sajnos, nem lehet kitérni korlátolt időmön belül az 1843-iki eseményekre és közgyűlésekre vármegyénkben, midőn követi kiküldetését szent meggyőződése szerint el nem fogadható, ami csak az ő nagy lelkének nemes érzését és később is kitűnt állhatatosságát és határozottságát árulta el; sem az 1848-iki nagy időkre és a szabadságharagra, mi nem lehetett tere Deák Ferencnek, ki a törvényes jogfolytonosságnak és alkotmányosságnak, — és nem a fegyvernek — volt embere. Még kevésbé lehet itt kitérni az 1861. és 65-iki országgyűlések nagy vitáira, az ő halhatatlan feltrátra és husvéti cikkére, avagy az 1867-iki tevékenységére, hiszen mindezekkel nemcsak a történelem, de egy egész külön Deák-irodalom foglalkozott!

Csak annyi legyen T. Kgy. e nagy küzdelmek békekötéseként felemlítve, hogy Deák Ferenc bölcsesége és állhatatossága az 1848-iki törvényekben gyökeredző jogfolytonosságnak szilárd fenntartásával helyreállította újra alkotmányunkat, — a felelős magyar miniszterium megalakult, — a kiegyezés törvényé vált — és Magyarország ismét volt és van Szent István koronájával felkent királya!

T. Kgy.! ennek a kiegyezésnek, mint jelenlegi alkotmányunk alaptörvényének, bár voltak és vannak ma is, — mint megteremtett alapnak — politikai ellenfelei, de ez nem vonhat le semmit annak érdeméből, ki azt megalkotá! Hiszen nincs nemzet, amelynek életében és fejlődésében az összes tényezők, — ha a célban egyek is, — egyek lettek volna vagy lehetnének ugyanazon politikai irány kijelölésében és követésében. Én ennek a nagy alkotásnak méltatására attól merítem annak helyes megítélését, ki arra legilletékesebb lehetett; magától Deák Ferencétől; ki annak állította oda az 1867. XII-ik törvényt, a minek ő gondolta és a mi az valóban; *alpnak* és e szavakkal védte:

Pest város képviselőtestülete és tanácsa küldöttsége előtt 1868. január 1-én: „Nehéz még a feladat, bizonytalan a jövő, mert fájdalom, a hazának sorsát nemcsak egyedül a hazai, hanem az európai események fogják megszilárdítani vagy megbontani. — Arra kérem az Egek Urát, mentsen meg minden bajtól bennünket s szállja meg a hon polgárainak lelkét, hogy *azon szabadságot, melyet elértünk, ne csak megtarthassuk, hanem tovább fejleszthessük* s a Haza javára mentől gyümölcsözőbbé tehesük.“

S ha van az evolúció tanának jogosultsága, T. Kgy. úgy az a nemzetek életében van meg — ezt Deák Ferenc igen jól tudá, — mert a modern államéletnek fejlődése megállást nem tűr el, ha a megállással egyuttal elmerülni nem akar és nincsen és nem lehet oly törvény, institúció vagy alkotmány, amelyik a kornak, — társadalomnak, — mivelődésnek, — bel- és külső nagy nemzeti jogos törekvéseknek evolúciójához alkalmazkodni ne volna kénytelen.

És aggódo lélekkel állok meg itt, T. Kgy.! — és azt hiszem, ezen komoly hazafiai aggodalom mindnyájunkban közös, — mert a fel nem tartóztatható evolúció, — a közel négy évtizeden át lassan fejlődő nemzeti életünknek, midőn friss levegőt, új lökést kíván adni, — *valjon megtudjuk-e tartani a kellő mértékét annak, hogy ezen fejlődés alkotmányos institúcióink keretében elhelyezkedjék? Avagy szét fogja zúzni azokat, de vajjon azért-e, hogy a romok új lépcsőket képezzenek alkotmányos szabadságunk ideálja felé, — vagy azért-e, hogy a romok eltemessék nemcsak fejlődésünket, de szabadságunkat is??*

Végzet-e az? T. Kgy. vagy isteni Gondviselés? mely a nemzeteknek sorsát intézi, hogy épen most egyesülünk itt az aggodalmakban, midőn egyuttal egyek vagyunk a „Haza Bölse“ emlékének áldozat hozásában?!! Én, T. Kgy. leküzdöm lelkemben a fajtó aggodalmakat, hogy a hazafias érzésnek, — erőnek — és reménynek adjon helyet és nem a félelem a végzetől, de a bizalom az isteni Gondviselésben hatja át egész valomat. — Igaz meggyőződésemmel annak tekintem Deák Ferencnek alkotását, aminek ő maga nemcsak

kigondolta, de tételes törvény erejével is felruházta, *egy nagy méretű alpnak, melyben elfér a nemzeti evolúció; és ha ezen alapon tovább — és végre felépítettük az önálló szabad magyar nemzeti államot, még pedig erősen és összedőlhetlenül, — s duzzadó erőink új evolúciót fognak követelni, akkor is elég erős lesz ezen alap arra, hogy rajta új csarnokot emeljünk a hatalmas Nagymagyarországnak!!*

Ezen meggyőződésem annál szilárdabb, mert nem csak hiszem, de érzem és tudom, hogy e pillanatnak nehéz aggodalmait *osztatlan öröm és hozsanna váltandja fel, hacsak azon nemzeti aspirációink megvalósulhatnak, amelyek ezen alap keretében megvalósíthatók!*

Ezért egyesít itt minket T. Kgy.! minden politikai és közjogi különbség nélkül *Deák Ferencnek emlékezete, a ki nemzeti fejlődésünknek alapját meyceté!!*

S ha a nemzet törvénybe véste nagy fiának halhatatlan érdemeit, mi meg szívünkbe vessük Deák Ferencnek halhatatlanságát! És hogyne lennénk mi egyek ezen érzésben, midőn Kossuth Lajos ciprus ágát küldte levelében Deák Ferencnek sirhalmára, amelyben ezt írta:

„A nemzet határtalan bizalommal volt Deák jelleme, becsületessége és hazafiassága iránt; Deák Ferenc erkölesi nagysága osztatlan nimbuszal veszi körül emlékezetét, mert az ő önzetlen becsületességébe vetett nemzeti bizodalmat ő nemcsak mindig megérdemelte, hanem diadala után is igazolta.“

S vajha e nehéz gondteljes időkben igennel felelhetnénk Szász Károlynak Deák Ferencről írt ódájának végső soraira:

Ha lesz-e még hű, nagy, bölcs, mint Te voltál?
Lesz-e igaz, ki nyomdokodba lép?
A templom áll megint, benn' áll az oltár,
Áldozni van hová jöhet a nép!
A tér szabad, mit elzárt volt a rontó
Vad ár iszapja; nyitva a sorompó!
Ha lesznek nagyjaink, ha hőseink!
Neked köszönjük, hogy élünk megint!

Igen! lesznek még nagyjaink, kik az ő példáján haladva, evolúciójában vezetni fogják e nemzetet, mert nem vesztet el ez ország, mely ezredéves történelmében és fejlődésében mindig az igazságnak, törvénynek és szabadságnak, — de egyszersmind az egész művelt Európának — szolgálatában állott.

T. Kgy.! azzal zárom beszédemet, a mivel Deák Ferenc 1859-ben Kazinczy Ferencnek százados születési ünnepén a felköszöntőt zárta be e szavakkal: „Lakoma után imádkozni kell. Az én imádságom három szóból áll: „Éljen a haza!“ — Imádkozunk mi is T. Kgy.! az ő százados születési ünnepén és fohászunk a Mindenhatóhoz a Hazáért, akit ő mindenek felett szeretett.

Imádkozunk: — Éljen a Haza!!

Hertelendy Ferenc remek beszédjét szünni nem akaró éljenzés és taps kísérte.

Ezután a főispán indítványára a közgyűlés a szónoknak köszönetet szavazott, a beszéd jegyzőkönyvbe foglalását, annak kinyomatását s a törvényhatósági bizottság tagjainak leendő megküldését elrendelte.

Alapítványok.

Hertelendy Ferenc beszéde után Árvay Lajos főjegyző ismertette a „Deák Ferenc tanulmányi ösztöndíj“ keletkezésének történetét, bejelentette, hogy a gyűjtés 28430 K 59 fillért eredményezett s felolvasta a következő határozat és alapító oklevél tervezetét:

Zalavármegye közönsége mindenkor őszinte igaz tisztelettel, hálával és elismeréssel adózott nemzetünk nagy fia iránt s ezen érzelmei hatványozva nyilvánultak meg és élnek *Deák Ferenc* irányában, mert hisz ő Zalavármegyében született, ott lett naggyá s ennél fogva mindenek előtt Zalavármegyéé.

Ennél fogva a vármegye közönsége már 1902. évi december hó 9-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy nagy fia születésnapjának 100-ik évfordulóját 1903. évi október hó 17-én a nagy hazafi hervadhatatlan érdemeihez méltóan meg fogja ünnepelni s azon tudatban, hogy a nemzetek fiaik dícsőségében saját erkölesi nagyságukat is szemléltetik és hogy a nemzeteknek nagy fiaik iránt érzett rokonszenve, hálája és ragaszkodása ösztönzésül és például szolgál a legkésőbbi utódoknak is, mélyen átérezte, hogy ha a haza körül halhatatlan érdemeket szerzett nagy hazafi iránt

táplált kegyeletét Ő hozzá méltóan akarja kifejezni, oly intézményt kell létesíteni, amely hivatva legyen érelni is tartóssabban hirdetni a hazafiai erények mintaképeit, a vármegye nagy fiának, *Deák Ferencnek* a nevét és nagyságát míg magyar szív dobog, magyar szó hangzik és magyar műveltség virágozik e hazán.

Hogy mi legyen ez az intézmény: afelett nem lehetett kétségben a vármegye közönsége, mert hiszen azt eléggé megmutatta önmaga a nagy hazafi a saját életével, amelyet komoly tanulással és munkával töltött be, azért, hogy hazájának szolgálhasson.

Ennélfogva a vármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi szeptember hó 14-én tartott közgyűlésében elhatározván, hogy 1903. évi október hó 17-én isteni tisztelettel és a nagy hazafinak a vármegye hálás közönsége által az 1879. évben a vármegye székhelyén éreből emelt szobra megkoszoruzásával kapcsolatosan ünnepi közgyűlést fog tartani; egyúttal kimondotta, hogy ezen ünnepi közgyűlésen egy oly tanulmányi ösztöndíjat alapít, amely egy zalamegyei illetőségű, szegényebb sorsú, jó tanuló és jó erkölcsű fiúnak a magasabb kiképzését és azt, hogy tevékeny, hasznos polgár legyen a hazának, elősegíti; valamint elhatározta azt is, hogy ezen ösztöndíjnak „*Deák Ferenc tanulmányi ösztöndíj*” nevet ad, mert azon hitben él, hogy az Ő nevét viselő tanulmányi ösztöndíj lesz a legsikeresebb buzdítója vármegyénk ifju nemzedékének arra nézve, hogy az Ő nyomdokait követve, önzetlenül szolgálja honát, tanulni, dolgozni, küzdeni és áldozni tudjon annak üdvéért és megtanulja az Ő életéből, hogy mi az a honszeretet; hogy az nem tud mást, mint a hazát szeretni, hogy az mindent kockára tehet a hazáért, de a hazát semmiért sem; hogy annak nincsenek különböző fokozatai, mert a ki nem tett meg mindent hona javáért, az nem tett semmit sem és aki nem adott oda mindent a haza oltárára, az mindent megtagadott!

Hogy az ige testté váljon s az eszme megvalósításához a vármegye közönségének minden tagja hozzájárulhasson anyagilag is: az ösztöndíj létesítésére a gyűjtések a vármegye közönsége körében megkezdettek és 28430 korona 59 fillért eredményeztek.

Midőn a vármegye törvényhatósági bizottságának ünnepi közgyűlése ezen összeg gyűjtőinek és adományozóinak hálás köszönetét nyilvánítja és kimondja, hogy azok nevei jegyzőkönyvébe foglaltassanak, elhatározza egyúttal, hogy a befolyt 28430 korona 59 fillérből egy „*Deák Ferenc*” nevet viselő tanulmányi ösztöndíjat alapít és arról egyidejűleg a következő alapító oklevelet kiállítja:

Alapító oklevél. 1. Zalavármegye törvényhatósági bizottságának a vármegye nagy szülőtte, Deák Ferenc születésnapjának 100-ik évfordulója alkalmából 1903. évi október hó 17-én tartott ünnepi közgyűlése egy tanulmányi ösztöndíjat alapít, mely „*Deák Ferenc tanulmányi ösztöndíj alapítvány*” nevet visel.

2. Az alapítványi tőke 28430 korona 59 fillérből áll.

Ezen alapítványi tőke sértetlen fentartásáért a törvényhatóság felelősséget vállal.

3. Az alapítványi tőke a vármegyei pénzek és alapok kezelésének és gyümölcsösztetésének módjára a zalaegerszegi m. kir. állampénztárban külön alaként kezelendő és gyümölcsösztetendő.

4. Az ösztöndíj, mely az alapítványi tőke kamataiból áll, csak egy zalamegyei illetőségű szegényebb sorsú, jó tanuló és jó erkölcsi magaviseletű főiskolai (budapesti és kolozsvári m. kir. tudományegyetemek, a m. kir. József műegyetem és a hazai jogakademiák) tanulóinak adományozható.

Az adományozás a törvényhatóság jogköréhez tartozik és azt a Zalavármegyei Hivatalos Lapban, az említett főiskolákon és az ösztöndíj adományozásának idejéhez képest a hazai középiskolákon is nyolc héten keresztül és pedig az iskolai szünidőn kívül közzétett pályázati hirdetménynek kell megelőznie.

5. Az a tanuló, akinek az ösztöndíj adományoztatott, az ösztöndíjat, illetőleg az alapítványi tőke kamatainak az esedékesség szerint félvenként utólag kifizetendő kamatait, az illető főiskola egész tanfolyamán keresztül mindaddig élvezi, amíg az adományozás fent leírt feltételeinek megfelel és az elméleti előmenetelt illetőleg kimutatja, hogy az illető főiskolai tanfolyamot rendesen hallgatja és az előírt vizsgákat kellő időben letette; sőt amennyiben kimutatja, hogy elméleti kiképzését tovább folytatja és egyebek-

ben is megfelel az adományozás feltételeinek, az illető főiskolai tanfolyam bevégezése után még egy évig élvezi.

A kiutalványozás a vármegye alispánjának hatáskörébe tartozik, aki az esetben, ha a kiutalványozást megtagadandónak tartja, erről az ösztöndíj megvonása és új pályázat kibocsátása iránt a közgyűlésnek jelentést tesz.

6. Amennyiben az ösztöndíj bármely okból nem volna kiadható, az alapítványi tőke időközi kamatai s hova fordítása felett, az alapítvány céljával megegyezőleg, a közgyűlés határoz.

7. Az alapítványi tőkére rendes számadás vezetendő és jóváhagyás végett a törvényhatósági közgyűlés elé, onnét pedig a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz évenként felterjesztendő.

A vármegye törvényhatósági bizottságának ünnepi közgyűlése ezen alapító oklevelet három egyenlő példányban állítja ki s azokból egyet a vármegye levéltárában, egyet pedig a zalaegerszegi m. kir. állampénztárban helyez el és egyet a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter urhoz terjeszt föl, elhelyezés végett.

A közgyűlés a tervezetet egyhangulag határozattá emelte.

A főjegyző bejelentette, hogy a Deák Ferenc családja sirboltját magában foglaló kehida kápolna helyreállítatott s a kápolna fenttartására alap létesítésére vonatkozó következő határozat és alapító levelét terjesztet olvasta fel:

Zalavármegye közönsége halálával lévén eltelve a vármegye nagy szülőtte, Deák Ferenc irányában a haza körül szerzett halhatatlan érdemeiért, 1902. évi december hó 9-én tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlésében elhatározta, hogy a nagy hazafi születésnapjának 100-ik évfordulóját 1903. évi október hó 17-én a nagy honfű érdemeihez méltóan meg fogja ünnepelni; majd pedig egyrészt élénk emlékezetében annak, hogy a vármegye közönsége már 1879. évben felállította a vármegye székhelyén a nagy hazafi éreszobrát, majd pedig annak születési házát Söjtörön az 1897. évben márványtáblával jelölte meg hálája és kegyelete kifejezésül; másrészt pedig mélyen átérezve, hogy a kegyelet világa éppen úgy, miként a szeretet, nemcsak tárgyra, hanem annak környezetére is fényt áraszt, emellett pedig sajnosan tapasztalván, hogy a Deák család ősi birtokán, a zalavölgyi kies fekvésű Kehida község határában, a kehida-szentgróti törvényhatósági út mentén elterülő hegyoldalon fekvő róm. kath. temetőben a nagy hazafi nagyanyjának, Hertelendy Annának a családja által felállított, az utasnak már messziről szembetűnő, a Deák Ferenc családja sirboltját magában foglaló kápolna, melyben vármegyénk nagy fiának bátyja s egyúttal nevelő atyja, Deák Antal, a vármegye egykori alispánja, táblabírája és országgyűlési követe is örök álmait alussza, az idők viszontagságai következtében pusztulóban van: 1903. évi szeptember hó 14-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a kápolnát kijavíttatja és október hó 19-én ünnepélyesen beszentelteti, hogy méltó hirdetője legyen az is annak a kegyeletnek, amelylyel a vármegye közönsége nagy fia irányában tartozik és viseltetik.

Ugyanazon közgyűlés elhatározta továbbá, hogy a kápolna fentartásáról is gondoskodik s e célból az 1903. évi október hó 17-én tartandó ünnepi közgyűlésen a vármegye törzsvagyonából 400 K alapítványt fog tenni.

Mindezek következtében a vármegye törvényhatósági bizottságának ünnepi közgyűlése a vármegye alispánjának azon jelentését, hogy a kápolna helyreállítatott, tudomásul vevén, elhatározta, hogy a kehida kápolna fentartására egy 400 koronás alapítványt tesz, annak tőkésül a vármegye törzsvagyon alapjából 400 K azaz négyszáz koronát kiutalványoz és azt külön alaként kezelni rendeli, egyúttal pedig arról az alapító levelet kiállítja a következőképp:

Alapító oklevél. 1. Zalavármegye törvényhatósági bizottságának a vármegye nagy szülőtte, Deák Ferenc születése napjának 100-ik évfordulója alkalmából 1903. évi október hó 17-én tartott ünnepi közgyűlése a kehidai róm. kath. temetőben álló, a Deák Ferenc családja sirboltját magában foglaló és már pusztulóban volt, de a vármegye közönsége által helyreállítatott kápolna fentartására egy alapítványt tesz, a mely a Deák Ferenc családi sirboltját magában foglaló kehida kápolna fentartási alapja nevet viseli.

2. Az alapítványi tőke 400 K azaz négyszáz koronából áll s a vármegyei pénzek és alapok kezelésének és gyümölcsösztetésének módjára a zalaegerszegi m. kir. állampénztárban külön alaként kezelendő és gyümölcsösztetendő.

3. Az alapítványnak az a célja, hogy a kápolna fent- és mindenkor jó karban tartassék.

Azért, hogy az alapítvány e célnak megfelelően kezeltesik és csakis e célra fordíttatik, a törvényhatóság felelősséget vállal.

A fentartási és tatarozási költségeket a szükséghez képest a vármegye alispánja utalványozza.

4. Az alapítványról rendes számadás vezetendő és jóváhagyás végett a törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé, onnét pedig a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz évenként felterjesztendő.

A vármegye törvényhatósági bizottságának ünnepi közgyűlése ezen alapító oklevelet három egyenlő példányban állítja ki s azokból egyet a vármegye levéltárában, egyet pedig a zalaegerszegi állampénztárban helyez el és egyet a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszter urhoz terjeszt fel elhelyezés végett.

A közgyűlés a határozatot s alapító oklevelet egyhangulag elfogadván, a kehida kápolna fenttartására 400 koronás alapítványt tett le.

A vármegye közgyűlése ezek után feliratot intézett Ő Felségéhez a vármegye hálás közönségének nagy fia iránt táplált elenyészhetlen kegyelete megnyilatkozásáról.

A felirat mindenekelőtt megemlékezik Deák Ferenc elvülhetetlen érdemeiről, a vármegye kegyeletéről s a kegyelet ünnepéről; végül tolmácsolja a vármegye rendíthetetlen hűségét s Deák Ferenc szellemének uralmát óhajtja s ettől várja és reméli a haza boldogulását, felvirágzását.

A díszebéd.

Délután fél kettőkor az „Arany Bány” szálloda dísztermében társasbéd volt, amelyen részt vettek a vármegye illusztris vendégei s a törvényhatósági bizottság tagjai közül száznál többen. A díszebéd étlapja volt:

*Leves lepénykékkel.
Tok és fogas tartár mártással.
Bélszín körítve. Őz pástétummal.
Pulyka befőttel. Fácán párolt káposztával.
Fagylalt. Sütemény.
Gyümölcs. Sajt.
Fekete kávé.*

Italok:

*Jánkai fehér.
Egri vörös.
Badacsony.
Pezsgő.*

A nagy teremben patkó alakban voltak az asztalok felállítva s a középső asztalt a notabilitások foglalták el.

Az első felköszöntőt a Királyra Széll Ignác államtitkár mondta. A beszédet a közönség állva hallgatta meg s zajosan megéljenezte.

Dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő mondta a második felköszöntőt, amely frenetikus hatást keltett. A beszédet itt közöljük:

Mélyen tisztelt ünnepelő Közönség!

A kehida Deák család söjtöri kuriájából ma száz éve gyűlt ki az a világhosszág, melynek fénye és melege beárasztja immár minden magyar szívére.

A kultura húsz évi szolgálatában hozzászoktam az eszmények ragyogásához; de most reszketve állok a bizalommal szemben, mely e serleget kezembe adá, mert érzem, hogy a mai nap jelentősége, mint egy édes látomány varázsa, hatalmába ejtette lelkemet, legyőzte gondolatom erejét.

De hát Deák Ferencnek nincs szüksége a mi érveinkre, a mi ékes gondolatainkra; mi vagyunk ráutalva az ő magasztos példájára.

Lehet vitatkoznunk az ő alkotásainak becséről vagy fogyatkozásáról; hiszen ő maga mondotta 1872-ben választói előtt, hogy nem volna jó, ha politikai véleményekben különbségek nem volnának, mert azok által őrlődik ki az igazság; azonban az ő ragyogó jellemének, az ő világtörténeti magasságig kialakult nemes egyéniségének, az ő hazafiai éretnyekben példátlanul gazdag életének nem lehet ma egyéb kritikája, mint a Gondviselés iránti hála, hogy őt nekünk adta!

Kónyi Manó említi, hogy Giacomelli Ma-

gyarországon 1865-ben tett utazásáról jelentést tevén Olaszországba, ezeket mondja róla:

»Deák egyéniségében van valami, ami meghat és elragad; nevét tisztelettel említik férfiak és asszonyok, aggok és gyermekek. Mindamellet ez az ember, aki később volna magát hazája romjai alá temetni, semhogy a nemzet jogain csorbát engedjen ütni, ez az ember, ki szinte megőszült a tudományban és gondolkodásban, honfitársainak minden fogyatkozásával bir. Magyar és semmi több.«

Igenis; magyar és semmi több! Mert csakis ilyen magyarnak volt lehetséges úgy összeforrasztania nemzetével, hogy egy lángelkű főpap rajongó lelkesedéssel tehette a kijelentést: »Deák Ferencz úgy szereti a hazáját, mint Krisztus a világot«

Igenis magyar volt, a magyar lélek minden ékességével.

A haza sorsát kétszer intézték el Zalában. Egyszer Zrínyi Miklós a Muraközben, másodszer Deák Ferenc Puztaszentlászlón, ahol a kis göcseji kastély kilincset egyik jeles diplomata a másíknak adta kézbe.

S ez a mélyes tudással és csodás kitartással hazájáért fáradozó és annak sorsát vezérlő nagy ember 1868-ban a párt és főváros tiszteletékor megindító szerénységgel, egyszerű szavakkal ekkép bírálja óriási hatását:

»Sok nehézséget kelle leküzdenünk, míg ennyi eredményhez jutottunk. A gyakorlati élet fogja igazolni, hogy azon törvények, melyeket alkottunk, az ország érdekeinek megfelelőek-e? Legfőbb és legszentebb bíróság eszelekvényeink fölött — önlekiismeretünk. Az egek ura szállja meg e haza minden polgárának lelkét, hogy azon szabadságot, melyet elértünk, ne csak megtartsák, de tovább fejleszthessék, a haza javára mentül gyümölcsözőbbé tegyék.

Csengery Antal mondja róla irt szép emlékezésében, hogy az igazságnak és becsületnek ugyanaz a törhetlen és szigorú védője volt, mint Lucanus szerint, Cató, az ifjabbik, de stoicus zordonságát enyhítette Deákban az idősb Cató barátságos derüje.

Vagy lehet-e könyek nélkül olvasni, hogy midőn arra kérték, fogadná el legalább a király és királyasszony arkéjét, ő így felelt: »Ó felsége valószínűleg túlé engem. Ha meghalok, mondja el siromon, hogy Deák Ferenc becsületes ember volt. Ezt kérem jutalmul.«

Mit szóljak tovább?

Egész ember volt mindenben! Meghalt, ahogyan élt!

Nem vitt magával kintüntetést sírjába, mégis ő kapta meg minden államférfi közt a legbecesebbet, legdrágább rendjeit: a nagyasszony hó fohászát, mely ravatalánál szállt szívéből Istenhez a haza bölcséért, a király és nemzet békéjének megalkotójáért.

Nem esoda, ha Sámy László meghatottan írja róla, hogy emléke nemzedékről nemzedékre fog tisztulni és nőni és a milyen arányban tisztul és nő, abban az arányban lesz az élőknek mindig nagyobb és nagyobb segítségére. A király és nemzet törvénybe iktatták érdemeit.

Csakhogy mélyen tisztelt ünneplő közönség a forum romanum tábláiba nemcsak jogok, hanem kötelességek is voltak bevésve.

Ezekben a kötelességekben lesz Deák Ferenc emléke segítségünkre.

A hős és legyőzhetlen Siegfried a sárkány vérével, mi az ő nemes erényeivel acélozzuk meg magunkat.

Mert csak hősök valószínűleg meg a harminc millió magyar álmát, csak hősök érhetik meg a nagy napot, amelyen az új Magyarországot mozgó három lángelme, Deák, Kossuth és Széchenyi ellentétei engesztelődést nyernek a haza lángoló szeretetében.

És most mélyen tisztelt ünneplő közönség, hogy a mai nap ünnepe és hűsége teljes legyen, a megye halhatatlan fia iránt érzett mély halánk és örök kegyeletünk szövetségével gyujtsuk ki többi oltáraink áldozattüzét is.

Zrínyi, Kisfaludy, Festetics, Csányi és Gasparics, Zalavármegye egének tünöklő csillagai, vessék reánk szelid fényüket ezen emlékezeset perében!

Becsüljük meg bölcsesinket, hőseinket, költőinket mecenásainkat és vértanuinkat; becsüljük meg őket egymásban és egymásért, mert csak így teljeseedik be rajtunk Eötvös József

báró jóslata: »Az idők rosszak, de hogy a magyar el nem vész, azt oly erősen hiszem, mint hogy fölöttünk Isten őrökdi!«

Áldás Deák Ferenc emlékére!

Ruzsicska Kálmán beszéde után Dr. Jankovich László gróf főispán a vármegye vendégeit éltette rövid, lelkes beszédben.

Remek volt Rhédey Gyula veszprémi kanonok pohárköszöntője, aki Deák Ferencet, mint embert, politikust és szónokot méltatta. Deák Ferenc — ugymond — a törvény valóságos incarnatiója volt s akkora volt a nemzetre gyakorolt befolyása, hogy csukott ajakkal is többet mondott, mint a körülötte nyüzsgő sokaság lármája. Deák Ferenc volt az egyedüli ember, akihez a szabadságharc elnyomása után vérben tobzódó hatalom nem mert nyulni, sőt meghajította előtte a véres kardot; Deák volt a legnagyobb politikai szónok, mert csak az igazság fégyverével hatott és soha sem a személyeskedésnek, sem a gúnynak szavai nem hagyták el ajkát. A szónok avval fejezte be hatásos beszédét, hogy bár szívelelnék meg Deák Ferenc példáját azok, akik a parlamentben ülnek s minden szó, amely a törvényhozók száját elhagyja, lenne olyan szent, mint maga a törvény.

Csertán Károly alispán Hertelendy Ferenc országgyűlési képviselőre ürtett poharat, éltette az ünnepély szónokát, aki Zalavármegye közönségének Deák Ferenc emléke iránt kegyeletét s a nagy férfiu érdemeit remek beszédben tolmácsolta és méltatta.

A lakoma alatt érkezett Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter üdvözlő távirata, amelyet Dr. Jankovich László gróf főispán olvasott fel, a jelen voltak a minisztert zajosan megéljeneztek.

Ezután Bellosovich, Varasd vármegye alispánja emelt szót. Miután magyarul nem tud, horvátul beszélt s a magyar-horvát testvériségre ürtett poharat. Breitenfeld varasdi polgármester magyarul szólalt fel s a magyar nemzetet, a magyar és horvát nép barátságát óhajtva, éltette. A horvát vendégek lelkes beszédei mély benyomást s lelkesedést keltettek.

Koller Sándor veszprémmegyei főjegyző vármegyéje nevében Zalavármegye közönségére ürtett poharat.

A Kaszinó estélye.

A zalaegerszegi kaszinó a Deák Ferenc emlékére rendezett ünnepségek befejezésül tegnap estélyt adott, amelyen a társaságnak ugy helybeli mint vidéki tagjai közül sokan jelentek meg.

Az estély táncmulatsággal van összekötve s a fiatalság vidáman igyekszik befejezni a szép napot. A mulatság lapunk zűrtakor kezdődött; annak lefolyásáról részletes tudósítást tehát csak jövő számunkban adhatunk.

Ünnep után.

Ha az általános benyomásról akarunk számot adni, az ünnepélyt magasztosnak, Deák Ferenc emlékéhez és Zalavármegyéhez méltónak kell mondanunk. Lelekesült hangulat uralt minden szívet, amely az áhitatig fokozódott Dr. István Vilmos megyés püspök hazafias érzéstől áthatott pásztor levelének olvasásánál s kitört a remek beszédek alatt.

Közvetlenség, igazi mély érzés jellemezte az általános hangulatot. Nem volt egyetlen dissonáns hang s nem zavarta más az ünnepélyt, mint az eső, amely a legszebb, legmagasztosabb jelenetet: a szobor körüli ünnepséget majdnem meghiúsította. Gróf Széchenyi Béla azonban kijelentette, hogy a tudományos akadémia koszoruját az eső dacára is személyesen teszi le a szoborra; s a közönség mise után, nem törődve a szakadó záporral, a szoborhoz vonult.

Külön meg kell emlékeznünk a mise alatti énekszámokról. A kar ezuttal elég jó volt, ami Schill Imre kántor érdeme. Remek volt Skublies Antika énekszámja s Stökl Adolfné szólói. Ifj. Czukelter Lajos joghallgató által előadott, még a kuruc időkől származó ének elragadóan szép és áhitatot keltő volt.

A közgyűlés lefolyásáról fent bőven szoltunk. A gyűlés hangnata valósággal templomi volt. Hertelendy beszédére pedig egy mesteri szónoklat, amely belekapott a szívekbe s a lelkesedés hangjait csalta az ajkakra.

A díszelőben a fehér asztal mellett vidám lett az ünneplő közönség. Az elhangzott pohár-

köszöntők komoly szónoki beszédek voltak s a vidám hangulatot fokozta a lelkesülés.

Zalavármegye mindig büszkeséggel említheti fel a kegyeletnek ezt az ünnepét, amelyen őszintén nyilatkozott meg hazafias érzése, kegyelete s amelynek rendezése méltó keretben juttatta kifejezésre a közönség ezen érzelmeit.

Azt hisszük, hogy vendégeink jó emlékekkel, kedvező benyomással s emelkedett hangulattal távoztak el tőlünk.

Deák Ferenc rokonsága.

A „B. H.“ érdekes adatokat közöl Vargyas Endre tollából Deák Ferenc rokonságáról, amelyeket kivonatosan az alábbiakban ismertetünk, bár Zalavármegyében ezek meglehetősen ismeretesek. Előre becsátjuk, hogy a Vargyas Endre által közölt származási rendbe hiba csuszott be, amennyiben Deák Szidónia leszármazói közül Kozáry Lajos családja kimaradt. Ezt alább korrigáltuk.

Vargyas szerint a Deák család Zsitkóczról származott s elei ökörkerekedők voltak. A nemességszerzők Mihály és Péter voltak. Mihály I. Lipót alatt katonáskodott s mint huszárezredes a 11. huszárezredet alapította. Péter a király íródeákja, később törvénybíró volt. A Deák család mostani címere: két mezőben nyitott könyv, melyben egy kar ludtollal törvényeket ír. Felül a sisakon egy kinyújtott kar buzogányt tart. Ez a címer azonban Mihály és Péter összevont címere, mert Mihály magtalanul halt el. Péter kétszer nősült. Első neje volt Zajgár Zsuzsanna, a második Babos Éva. Egy fia maradt: Gábor.

Deák Gábor felesége a szépségéről és szellemességéről híres Hertelendy Anna volt. Deák Gábornak két fia maradt: *Ferenc* és *József*.

Idősb Deák Ferenc neje szarvaskendi Sibrik Erzsébet volt. Ebből a házasságból származott:

1. *Klára* férjezett Oszterhuber Józsefné, a ki magtalanul halt el. 2. *Antal*, a pozsonyi diétáról ismeretes követ, a ki, mint nőtlen ember, szintén utódok nélkül halt el. 3. *Jozefa*, férjezett nemeskéri Kiss Józsefné, kinek három fia maradt: Zsigmond, Vince és Ede, kik már mind elhaltak, de maradtak gyermekeik, köztük nemeskéri Kiss Pál földmívelésügyi államtitkár. Leányai közül egyik férjezett Nedeczky Lajosné volt, kinek gyermekei: István, Jenő és Ida, férjezett Szabadhegyi Sándorné. Másik leányának, férjezett Szeniczey Ferencnének szintén több gyermeke maradt, ugymint: Ödön, Ákos és Josefa, férjezett Balassa Istvánné. 4. *Ferenc*, a haza bölése. Ő volt a család legifjabb tagja. Születése édesanyjának életébe került.

Apai ágon Deák Ferenc legközelebbi rokoni Deák Józsefné István Katalinnal kötött házasságából származott gyermekei. Deák József gyermekei voltak:

1. *György* festőművész, neje Profetti Karolina. Gyermekeik: a) Eduárd meghalt, b) Jenő, még él, neje boncodföldi Lukács Ilona; fiuk: ifjabb Deák Jenő, neje Kuthy Klára. 2. *József*, volt szepetmvir, neje Fekete Sarolta, ennek fia Deák Mihály főmérnök, ő lakik az eredeti zalatárnoki Deák-kastélyban, felesége Königmajer Vilma; fia: Antal, János, Károly, leánya Emma. 3. *Mihály*, ezredes, magtalanul halt el, a badeni sirkertben fekszik. 4. *Gábor* őrnagy, nőtlenül halt el Novarában. 5. *Kata*, férjezett Dezse Józsefné, leánya Dezse Ilona, férjezett Szabó Miklósné. 6. *Terez*, férjezett Gáspár Józsefné, családja kihalt. 7. *Károly*, neje Dervarics Zsuzsa. Erzsébet leánya, férjezett Kozáry Izidorné után unokái: Ilona, Kálmán, Vili és Róza. 8. *Lajos*, neje patyi Farkas Judith. Gyermekeik: a) József, neje Horváth Erzsike; ennek gyermekei: Viktor néptanító, Gabriella férjezett Kostyák Lajosné és Lajos. b) Ferenc, neje patakfalvi Lőránt Julia, postafőtiszt Budapesten. c) Rozália, férjezett boncodföldi Lukács Sándorné; ennek gyermekei: Pál, István s Apollónia, özvegy Geőze Tivadarné, Pál fia Zoltán, leánya Judith. d) Borbála, férjezett nagymarosi Nagy Józsefné, pusztamogyoródi földbirtokosné; gyermekei: Stefánia, férjezett Hegedüs Gyuláné esendőrfőhadnagyné, Erzsike és István. e) Mária országházi felügyelőné, f) Péter, nagykanizsai rendőrkapitány, neje Asztalos Irma; gyermekeik: Zoltán, Lajos, Endre, Gedő. g) Bálint magtalanul halt el. 9. *Szidónia*, férjezett Kozáry László

októberi ülésén:
 első harmadában
 adban pedig csapa-

közegészsége ezen
 nek mutatkozott,
 és zalaszentgróti
 tek között szörvák-
 örheny és számár-

roncsoló toroklob-
 12, meghalt 4,
 hási hagyományban
 polás alatt maradt
 gyógyult 9, apo-

beteg volt 44,
 lás alatt maradt
 6, gyógyult 14,
 teg volt 1, gyó-

setben teljesített,
 okát vizbefuilla-
 g képezte.

súlyos sértés be-

etett el, ezek kö-
 2 éves, monostor-
 nevezett 58 éves

ag Gábor 69 éves,
 ezai lakások agyon-
 zsef 28 éves zala-

nagykanizsai fel-
 Juli 27 éves nagy-
 foffmann Gyuláné

nyóba ölte magát.
 tali halálnak 10
 Szt-Páson egy

egy 5 éves fiu,
 hidi lakós véletlen
 1 éves sümegi la-

Hadusa István
 éves, károlyzsi
 Károly 65 éves

ról leesve nyaki-
 42 éves pókafai
 tt; Horváth Rozi

án az emeletről
 vedett; Szollaries
 tós lórugás követ-

lt el.
 zte a hivatalos be-
 mint esendes elme

ott.
 gyermekek orvosi
 r. Az első foku

ztaló és 7 felmentő
 zve pedig a meg-
 vannak.

ti főorvosok 57
 ették be a jegyző-

int van a várme-
 dajkaságba adott,
 siketnéma, vak és

orult, 916 kereset-
 a, hogy ez utóbbi-
 s 1 r. t. város-

gáltam a nagyka-
 ni és a letenyei
 szentgyörgyi kézi

havi közigazda-
 a.

gazdasági előadó
 gazdasági álla-
 készitette a köz-
 i ülésére:

ap első és utolsó
 zdasági munkála-
 meleg nyári na-

hónap 10—20-iki
 és (8 esős napon
 csapadékok csupán
 lési munkálatokat
 szereztek a megye-
 keséges talajnedves-
 és szárazsági idő-
 tetet és egyáltalán

következő kelle-
 folyó hó első har-

madáig zavartalanul végezett *vetési munkálat*
 oly kedvező eredménnyel volt folytatható, hogy
 kedvező időt feltételezve, az néhány nap lefor-
 gása alatt már befejezhetővé válik.

A mult hónap folyamán vetett őszi ezeketán
 már szépen kiszödelhetek és hiánytalan kelést
 tanusítanak. Aggodalmat a vetések további sor-
 sára nézve csupán a hosszas nyári szárazságban
 rengeteg mérvben elszaporodott egérsaládok
 okoznak, melyek a tarlóherések, tengeri, bur-
 gonya és répavetésekben igen is érezhető kárt
 okoztak vármegyénkben is és ezen termények
 betakarítása után a vetésekbe tódulnak. Ezek
 további elterjedésén most már csak a várható
 hideg őszi esők segíthetnek és a téli csapadékok.

Addig is igen ajánlatos védekezés ezen inva-
 zió ellen a szántások alkalmával történendő
 agyonveretés és a foszforpillulákkal való
 mérgezés, — lóheretéseken és dűlőutakon pe-
 dig a hohlenheimi egérfogók alkalmazása.

A mult hónap vége felé és e hónap elején
 végeztetett a *burgonyának beszédése* is, mely
 terményben ezidén sok hárt tett a levélpénész
 és az egér, de ezek dacára közepes termést adott.

Megindult a mult napokban a *tengeri-ek tö-
 rése is*, mely termény ezidén sokkal jobb ered-
 ményel járt, mint a mult évben. A esővek
 jobban kiérhettek a kedvező időben; a tengeri
 moly pusztításai folytán mindezek dacára idő-
 nek előtt sok eső lehullott a földre, mely jó-
 részt az egerek martalékává lett. A szeptember
 közepén esett csapadékok és a későbbben és gyak-
 ran észlelt harmatképződés folytán felfrissült a
takarmányrépa is, mely azonban kielégítő ter-
 mést csak ott fog adni, ahol az első vetés el-
 nem fogyott, míg a másodikban vetett répafélék
 csak gyenge eredményt mutatnak. Elvértve már
 megindultak a kiszedési munkálatok is.

A mult hónapban végeztetett a csak ritka
 helyen kielégítő termést nyújtó maglóherek és
 a nyári szárazságban elsült tarló lóherések le-
 kaszálása és feltakarítási munkálata. Mindkettő-
 nek eredménye átlagban silánynak nevezhető.

A mult hónap közepe táján leesett sűrű csa-
 padék mégis ártott a *szőlőképződésnek*, a melyre
 nézve egyébként az elmúlt hó vége felé és a
 folyó hó első felében uralkodott meleg időjárás
 elég kedvező lett volna. Az egymás utáni gya-
 kori esőzésben ugyanis megrepesztett sok he-
 lyütt a szőlőszem és vármegyénk számos vi-
 dékén már elvégezett szüretelés alkalmával ki-
 tűnt, hogy igen sok a rothadt szőlő. Ugyancsak
 ezen körülmény, — nemkülönben a korai fagy-
 kárak okozták azt, hogy mennyiségileg az idei
 szürettel sem lehetünk megelégedve.

A minőség azonban a mult évvel szemben
 jobb leend.

Elvégeztetett a csak igen silánynak nevezhető
őszi gyümölcsstermés beszédése is, mely a saját
 szükségletünk fedezésére sem elegendő oly annyira,
 hogy ezidén is — ez már egymásután a harmad-
 dik év — jelentékeny gyümölcs behozatalra le-
 szűnik szorulva. A *legelő állatok táplálkozására*
 nézve igen kedvező volt a mult hónap közepén
 leesett sok csapadék ugy, hogy ezidőtájt is még
 elegendő táplálékot nyújtanak a legelők és rétek.
 Ellenben majdnem mindenütt elfogyott már a
 zöldtakarmány és a dolgozó marhaállomány már
 általánosan száraz takarmányon tartatik fenn.

Élénk a le nem zárt vidéki marhavásárok for-
 galma és a marhaárak is magasaknak nevezhe-
 tők. Mindjobban fenyegeti ezen kedvező körü-
 ményt a vármegyének már 3 járásában fellépett
száj- és körömfájás, mely a mult hó végével a
 a keszthelyi járás 3, a sümegi járás 14 és a
 tapolezai járás 34 községében volt hivatalosan
 megállapítva és a mely kellemetlen járvány —
 dacára enyhe lefolyásának — ezen vidékeken
 nemesak a sürgős vetési munkálatokat hátrál-
 tatja, hanem a forgalmat is teljesen megszü-
 níti.

Az egyéb járványok által befertözve maradt
 község a mult hó végével: lépfenével 5 község,
 veszettséggel 1 község, ivarszervi hólyagos ki-
 ütés 4 község, rühkór 2 község, sertésorbánc 18
 község és sertésvészsel 44 község.

Az augusztusi esélési időszakban beállt éle-
 kebb forgalom után már a mult hónapban sok-
 kal esendesebb idők következtek be a gabona
 kereskedelemre nézve. Nemesak a gazdák tartózk-
 kodottabb álláspontot foglalnak el a készletek
 felhozatalánál, hanem a kereskedelem sem
 mutat hajlandóságot élénkebb vásárlásokra.

Igy aztán az árképződés meglehetősen egyhangú
 és hullámzások alig fordulnak elő. A buza ugyan

valamivel drágább, mint a mult év hason szaká-
 ban, a többi gabonafélének árát azonban hatá-
 rozottan olcsónak jelezhetjük.

A reményelt élénk kivitel a szomszédos osztrák
 tartományokba stagnál és csak a mindennapi
 szükségletre szorítkozik.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A es. és kir. szab. déli vaspályatársaság az
 1904. évben magyar vonalain szükségessé váló
 1800 köbméter eser hasábfá és 2000 köbméter
 fenyő hasábfá szállítására hirdet pályázatot. Az
 ajánlatok benyújtási határideje *f. évi október hó
 20-ika*. Ajánlatok részmenyiségre is tehetők.

Érdeklődőknek a részletes pályázati hirdet-
 ményt készséggel megküldjük.

II.

A m. kir. államvasutak szombathelyi üzlet-
 vezetőisége a vonalain részére az 1904. esetleg
 1905. és 1906. években szükséges pályafentar-
 tási fák (fenyő- és tölgyfadeszka, metszett és fa-
 ragott fenyő és tölgyfa, léce, padló, szálfá, zsin-
 dely) szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi október hó
 28-ig nyújtandók be.

A részletes föltételek kamaránk hivatali helyi-
 ségében megtudhatók.

III.

Az 1904/5. években atávirda és távbeszélő
 építéshez szükséges telítésre alkalmas *nyers fe-
 nyőfa-oszlopok* szállítására vonatkozó pályázati
 hirdetmény és pályázati föltételek kamaránk hi-
 vatali helyiségében megtekinthetők.

Miről az érdekelt közönséget oly megjegyzés-
 sel értesítjük, hogy az ajánlatok legkésőbb *f. évi
 november hó 2-án déli 12 óráig* a kereske-
 delmi miniszterium segédhivatali igazgatóságánál
 nyújtandók be.

IV.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti
 üzletvezetőisége három egymásután következő
 évre nyilvános pályázat útján kívánja biztosítani
 szolgálati egyenruházatának szállítását.

Az ajánlatok legkésőbb *f. évi október hó 27-ig*
 nyújtandók be.

A részletes hirdetmény kamaránk hivatali helyi-
 ségében megtekinthető.

V.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezető-
 sége téglaneműek, faggyu, faggyuvertya, viasz-
 gyertya, fehér szappan, talicska-kerék és talicska-
 részek, többért szalmiák, különféle ecetek és ke-
 fék, faesemeték, fmagok, virág- és fűmag stb.
 szállítására nézve óhajtatja ajánlatokat. Beküldési
 határidő *f. évi október 31-ike*.

Az érdeklődőket ez uton értesítjük, [hogy az
 áruk részletes kimutatása kamaránk irodájában
 megtekinthető vagy meg is szerezhető.

VI.

A mexikói Egyesült Államok bécsi követsége
 által hitelesítésekért szedett díjak fokozatai hi-
 vatali helyiségünkben megtudhatók.

Sopron, 1903. évi október hó 7-ikén.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Hírek.

Iskolai ünnepségek. A vallás- és közoktatás-
 ügyi miniszterium által elrendelt iskolai ünne-
 pségeket az összes helybeli tanintézetekben *f. hó
 17-én* délelőtt tartották. Tekintettel a vármegyei
 ünnepségre, a róm. kath. tanulók reggel 8 óra-
 kor mentek a róm. kath. templomba háláadó
 isteni tiszteletre, az izr. vallású tanulók pedig
 egyidejűleg a zsinagógába. Isteni tisztelet után
 folyt le mindegyik intézetben az iskolai ünne-
 pély a miniszteri rendeletben előirt program-
 mellét. Az ünnepség mindegyik intézetnél a
 Himnusszal kezdődött és a szózáttal ért véget.

Az *állami elemi iskolában* külön-külön mind-
 egyik osztályban az illető osztálytanító emlékeztet
 meg a haza nagy fiának kimagasló érdemeiről.

Az *állami polgári leányiskolánál* Deák Fe-
 érdemeit Kászonyi Mihály igazgató mélt.
 Briglevics Emilia IV., és Isoó Lenke III.
 talyú tanulók szavaltak.

Az *állami felső kereskedelmi iskolánál*
 Lajos tanár tartotta a méltatást, Csizsár
 felsőosztályú tanuló pedig felolvasta sik-
 dolgozatát a nagy hazafiról.

Az *állami főgymnasiumban* Medgyesi
 igazgató tartotta az emlékbeszédet, a tan-
 közlül pedig Thassy Kristóf VIII. oszt.
 olvasta fel legsikerültebb dolgozatát.

Kinevezés. A m. kir. igazságügymin-
 Nemes Gyula zalaegerszegi kir. törvény-
 segédtelekkönyvvezetőt az itteni kir. tör-
 sékhez telekkönyvvezetővé nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásüg-
 kir. miniszter *Somogyi Imre* alsólendvai
 polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi m-
 gében a hajduszoboszlói állami polgári isko-
 helyezte át. — A m. kir. igazságügymin-
Vajda Péter paksai járásbirósági telekköny-
 től a zalaegerszegi kir. törvényszékhez áthel-

Eljegyzés. Grünfeld József alólvendvai
 téglagyáros jegyet váltott Rozenberger
 felsőháthóti lakós kedves leányával.

**A magyar nyelvben jeleskedő murakó
 vendvidéki tanítók és tanulók 1901/2.**

megjutalmazásáról szóló elszámolását dr. Ruz-
 Kálmán kir. tanácsos, vármegyei tanfel-
 az októberi közigazgatási ülésre terjesztet
 Az elszámolás szerint rendelkezésre állt
 jutalmazásra a vármegye törvényhatósági
 ságának 600 és a vármegyei nemesi pé-
 választmánynak 240 koronás adománya. A
 megye 600 koronás adományából jutalmat
 tek: Tóth Sándorné perlaki áll. elemi
 tanítónő 60 K, Balogh Ferenc II. hegyke-
 áll. isk. tanító 60 K, Biró Mária alsódon-
 községi isk. tanítónő 60 K, Rózsa Károly m-
 áll. isk. tanító 60 K, Sray Ferenc dráva-
 helyi áll. isk. tanító 60 K, Herbolyi
 muravidai áll. isk. tanító 60 K, a strid-
 iskola növendékei 40 K, a mellinei áll.
 növendékei 12 K, a gánicsai áll. iskola
 dékei 14 K, a ráczkanizsai áll. iskola növe-
 24 K, a királylaki áll. iskola növendékei
 a IV. hegykerületi áll. iskola növendékei
 a zrinnyifalvai áll. iskola növendékei 15
 turnischai róm. kath. iskola növendékei 2
 esáktornyai gyakorló iskola növendékei 2
 orehoviezai áll. iskola növendékei 10 K,
 nárii áll. iskola növendékei 19 K, és
 600 K. — A nemesi pénztári választmán-
 K adományából jutalmat kaptak: Brauner
 esáktornyai áll. elemi iskolai tanító 60 K,
 Géza gánicsai áll. iskolai tanító 60 K,
 Sándorné molnárii áll. iskolai tanítónő
 Némethy János turnischai róm. kath.
 tanító 60 K, összesen 240 K. — A t-
 éven keresztül társadalmi uton egybegyül-
 mányokból a magyar nyelvben jeleskedő
 köz- és vendvidéki tanítók és növendékek
 mazására összesen 18.383 K 40 f. osztat

Uj dalárda. A zalagerszegi új zsinagóg-
 tése alkalmából dalárda szervezésén munk-
 nak. Célja kizárólag egyházi lenne. Alap-
 lyain most dolgoznak. Az izr. hitközség
 közt gyűjtendő pártoló tagok önkéntes
 nyaiból fedeznék a dalárda költségeit.

Gyászrovat. Városunk egyik tekintélye
 rosa hunyta örök álomra szemét. Szerete-
 esült ember volt az egész városban, a k-
 sadalmi életben élénk részt vett, mint na-
 dász pedig a vadásztársaságban közkedve
 A család a következő gyászjelentést ad-
 Özv. Part Sándorné szül. Prácsér Katali
 Nagy Károlyné szül. Part Lujza, özv.
 Tamásné szül. Part Helén nővérei; Ken-
 Mari unokahuga; Nagy Imre unokaöccse
 Károly sógora; Nagy Józsefné szül: W-
 Erzsébet nevelt leánya, valamint az öss-
 konság nevében fájdalomtól megtört szív-
 datják a felejtethetlen férjnek, fivérnek,
 bátyának, nevelő atyának és rokonnak
 Sándornak *f. évi október hó 10-én d.*
 órakor életének 70-ik, boldog házasságán-
 évében hosszas szenvedés és a haldokló
 ségeinek ájtatos felvétele után történt
 elhunytát. A boldogult földi maradvány
 12-én d. u. 4 órakor fognak a zalaeg-
 róm. kath. sirkertbe örök nyugalomra hely-
 Az engesztelő szent mise-áldozat pedig t

madáig zavartalanul végeztetett *vetési munkát* oly kedvező eredménnyel volt folytatható, hogy kedvező időt feltételezve, az néhány nap leforgása alatt már befejezhetővé válik.

A mult hónap folyamán vetett őszi ezek után már szépen kizöldelhettek és hiánytalan kelést tanusztanak. Aggodalmat a vetések további sorsára nézve csupán a hosszas nyári szárazságban rengeteg mérvben elszaporodott egérsaládok okoznak, melyek a tarlóherések, tengeri, burgonya és répvetésekben igen is érezhető kárt okoztak vármegyénkben is és ezen termények betakarítása után a vetésekbe tódulnak. Ezek további elterjedésén most már csak a várható hideg őszi esők segíthetnek és a téli csapadékok.

Addig is igen ajánlatos védekezés ezen invasió ellen a szántások alkalmával történendő agyonveretés és a foszforpillulákkal való mérgezés, — lóhervetésekben és dülötutakon pedig a hochenheimi egérfogók alkalmazása.

A mult hónap vége felé és e hónap elején végeztetett a *burgonyának beszédése* is, mely terményben ezidén sok hárt tett a levélpénész és az egér, de ezek dacára közepes termést adott.

Megindult a mult napokban a *tengerinek törése* is, mely termény ezidén sokkal jobb eredménnyel járt, mint a mult évben. A esővek jobban kiérhettek a kedvező időben; a tengeri moly pusztításai folytán mindezek dacára időnek előtt sok eső lehullott a földre, mely jórészt az egerek martalékvá lett. A szeptember közepén esett csapadékok és a későbbben és gyakran észlelt harmatképződés folytán felfrissült a *takarmányrépa* is, mely azonban kielégítő termést csak ott fog adni, ahol az első vetés el nem fagyott, míg a másodízben vetett répafélék csak gyenge eredményt mutatnak. Elvértve már megindultak a kiszedési munkálatok is.

A mult hónapban végeztetett a csak ritka helyen kielégítő termést nyújtó maglóherék és a nyári szárazságban elsült tarló lóherések lekasztása és feltakarítási munkálata. Mindkettőnek eredménye átlagban silánynak nevezhető.

A mult hónap közepe táján leesett sűrű csapadék mégis ártott a *szőlőképződésnek*, a melyre nézve egyébként az elmúlt hó vége felé és a folyó hó első felében uralkodott meleg időjárás elég kedvező lett volna. Az egymás utáni gyakori esőzésben ugyanis megrepesztett sok helyütt a szőlőszem és vármegyénk számos vidékén már elvégeztett szüretelés alkalmával kint, hogy igen sok a rothadt szőlő. Ugyancsak ezen körülmény, — nemkülönben a korai fagyok okozták azt, hogy mennyiségileg az ideai szürettel sem lehetünk megelégedve.

A minőség azonban a mult évvel szemben jobb leend.

Elvégeztetett a csak igen silánynak nevezhető *őszi gyümölcsstermés beszédése* is, mely a saját szükségletünk fedezésére sem elegendő oly annyira, hogy ezidén is — ez már egymás után a harmadik év — jelentékeny gyümölcs behozatalra leszünk szorulva. A *legelő állatok táplálkozására* nézve igen kedvező volt a mult hónap közepén leesett sok csapadék úgy, hogy ezidőtájt is még elegendő táplálékot nyújtanak a legelők és rétek. Ellenben majdnem mindenütt elfogyott már a zöldtakarmány és a dolgozó marhaállomány már általánosan száraz takarmányon tartatik fenn.

Élénk a le nem zárt vidéki marhavásárok forgalma és a marhaárak is magasaknak nevezhetők. Mindjobban fenyegeti ezen kedvező körülményt a vármegyének már 3 járásában fellépett *száj- és körömfájás*, mely a mult hó végével a a keszthelyi járás 3, a sümegi járás 14 és a tapolezai járás 34 községében volt hivatalosan megállapítva és a mely kellemetlen járvány — dacára enyhe lefolyásának — ezen vidékeken nemesak a sürgős vetési munkálatokat hátráltatja, hanem a forgalmat is teljesen megszünteti.

Az egyéb járványok által befertőzve maradt község a mult hó végével: lépfenével 5 község, veszettséggel 1 község, ivarszervi hólyagos kiütés 4 község, rúhkór 2 község, sertésorbáné 18 község és sertésvész 44 község.

Az augusztusi eséplési időszakban beállt élénkebb forgalom után már a mult hónapban sokkal esendesebb idők következtek be a gabona kereskedelemre nézve. Nemesak a gazdák tartózkodottabb álláspontot foglalnak el a készletek felhozatalánál, hanem a kereskedelem sem mutat hajlandóságot élénkebb vásárlásokra.

Igy aztán az árképződés meglehetősen egyhangú és hullámzások alig fordulnak elő. A buza ugyan

valamivel drágább, mint a mult év hason szakában, a többi gabonafélének árát azonban határozottan olcsónak jelezhetjük.

A reményelt élénk kivétel a szomszédos osztrák tartományokba stagnál és csak a mindennapi szükségletre szorítkozik.

Soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

I.

A cs. és kir. szab. déli vaspályatársaság az 1904. évben magyar vonalain szükségessé váló 1800 köbméter eser hasábfá és 2000 köbméter fenyő hasábfá szállítására hirdet pályázatot. Az ajánlatok benyújtási határideje *f. évi október hó 20-ika*. Ajánlatok részmenyiségre is tehetők.

Érdeklődőknek a részletes pályázati hirdetményt készséggel megküldjük.

II.

A m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetősége a vonalai részére az 1904. esetleg 1905. és 1906. években szükséges pályafentartási fák (fenyő- és tölgyfadeszka, metszett és faragott fenyő és tölgyfa, lé, padló, száfa, zsin-dely) szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb 1903. évi október hó 28-ig nyujtandók be.

A részletes föltételek kamaránk hivatali helyiségében megtudhatók.

III.

Az 1904/5. években a távirda és távbeszélő építéshez szükséges telítésre alkalmas *nyers fenyőfa-oszlopok* szállítására vonatkozó pályázati hirdetmény és pályázati föltételek kamaránk hivatali helyiségében megtekinthetők.

Miről az érdekelt közönséget oly megjegyzéssel értesítjük, hogy az ajánlatok legkésőbb f. évi november hó 2-án déli 12 óráig a kereskedelmi miniszterium segédhivatali igazgatóságánál nyujtandók be.

IV.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége három egymásután következő évre nyilvános pályázat útján kívánja biztosítani szolgálati egyenruházatának szállítását.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 27-ig nyujtandók be.

A részletes hirdetmény kamaránk hivatali helyiségében megtekinthető.

V.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége téglaneműek, faggyu, fagygyertya, viaszgyertya, fehér szappan, talicska-kerék és talicskárészek, törött szalmiák, különféle ceetek és kefék, faesemeték, fmagok, virág- és fűmag stb. szállítására nézve óhajt ajánlatokat. Beküldési határidő f. évi október 31-ike.

Az érdeklődőket ez uton értesítjük, hogy az áruk részletes kimutatása kamaránk irodájában megtekinthető vagy meg is szerezhető.

VI.

A mexikói Egyesült Államok bécsi követsége által hitelesítésekért szedett díjak fokozatai hivatali helyiségünkben megtudhatók.

Sopron, 1903. évi október hó 7-ikén.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Hírek.

Iskolai ünnepek. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium által elrendelt iskolai ünnepeket az összes helybeli tanintézetekben f. hó 17-én délelőtt tartották. Tekintettel a vármegyei ünnepekre, a róm. kath. tanulók reggel 8 órakor mentek a róm. kath. templomba háláadó isteni tiszteletra, az izr. vallású tanulók pedig egyidejűleg a zsinagógába. Isteni tisztelet után folyt le mindegyik intézetben az iskolai ünnepély a miniszteri rendeletben előirt programmmel. Az ünnepség mindegyik intézetnél a Himnusszal kezdődött és a szózáttal ért véget.

Az *állami elemi iskolában* külön-külön mindegyik osztályban az illető osztálytanító emlékezett meg a haza nagy fiának kimagasló érdemeiről.

Az *állami polgári leányiskolánál* Deák Ferenc érdemeit Kászonyi Mihály igazgató méltatta, Briglevics Emilia IV., és Isoó Lenke III. osztályú tanulók szavaltak.

Az *állami felső kereskedelmi iskolánál* Kiss Lajos tanár tartotta a méltatást, Csizsár Antal felsőosztályú tanuló pedig felolvasta sikerült dolgozatát a nagy hazafiról.

Az *állami főgymnasiumban* Medgyesi Lajos igazgató tartotta az emlékbeszédet, a tanulók közül pedig Thassy Kristóf VIII. oszt. tanuló olvasta fel legsikerültebb dolgozatát.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Nemes Gyula zalaegerszegi kir. törvényszéki segédtelevkönyvvezetőt az itteni kir. törvényszékhez televkönyvvezetővé nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Somogyi Imre alsólendvai állami polgári iskolai rendes tanítót jelenlegi minőségében a hajduszoboszlói állami polgári iskolához helyezte át. — A m. kir. igazságügyminiszter Vajda Péter paksai járásbíróági televkönyvvezetőt a zalaegerszegi kir. törvényszékhez áthelyezte.

Eljegyzés. Grünfeld József alsólendvai lakos téglagyáros jegyet váltott Rozenberger Bernát felsőhahóti lakos kedves leányával.

A magyar nyelvben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanítók és tanulók 1901/2. tanévi megjutalmazásáról szóló elszámolását dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, vármegyei tanfelügyelő az októberi közigazgatási ülésre terjesztette be. Az elszámolás szerint rendelkezésre állt megjutalmazásra a vármegye törvényhatósági bizottságának 600 és a vármegyei nemesi pénztári választmányának 240 koronás adománya. A vármegye 600 koronás adományából jutalmat nyertek: Tóth Sándorné perlaki áll. elemi iskola tanítónő 60 K, Balogh Ferenc II. hegykerületi áll. isk. tanító 60 K, Biró Mária alsódomborui községi isk. tanítónő 60 K, Rózsa Károly mellinei áll. isk. tanító 60 K, Sray Ferenc drávavásárhelyi áll. isk. tanító 60 K, Herbolyi Alajos muravidéi áll. isk. tanító 60 K, a stridói áll. iskola növendékei 40 K, a mellinei áll. iskola növendékei 12 K, a gániesai áll. iskola növendékei 14 K, a ráczkanizsai áll. iskola növendékei 24 K, a királylakai áll. iskola növendékei 16 K, a IV. hegykerületi áll. iskola növendékei 20 K, a zrinyifalvai áll. iskola növendékei 15 K, a turnisehai róm. kath. iskola növendékei 20 K, a esáktoruyai gyakorló iskola növendékei 20 K, a orehoviczai áll. iskola növendékei 10 K, a molnárii áll. iskola növendékei 19 K, összesen 600 K. — A nemesi pénztári választmány 240 K adományából jutalmat kaptak: Brauner Alajos esáktornyai áll. elemi iskolai tanító 60 K, Fekete Géza gániesai áll. iskolai tanító 60 K, Márkus Sándorné molnárii áll. iskolai tanítónő 60 K, Némethy János turnisehai róm. kath. iskolai tanító 60 K, összesen 240 K. — A tizenhét éven keresztül társadalmi uton egybegyűlt adományokból a magyar nyelvben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanítók és növendékek jutalmazására összesen 18.383 K 40 f osztatott ki.

Uj dalárda. A zalaegerszegi uj zsinagóga építése alkalmából dalárda szervezésén munkálkodnak. Célja kizárólag egyházi lenne. Alapszabályain most dolgoznak. Az izr. hitközség tagjai közt gyűjtendő pártoló tagok önkéntes adományaiból fedeznék a dalárda költségeit.

Gyászrovat. Városunk egyik tekintélyes iparos hunyta örök álomra szemét. Szeretett, becsült ember volt az egész városban, a ki a társadalmi életben élénk részt vett, mint nagy vadász pedig a vadásztársaságban közkedvelt volt. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Part Sándorné szül. Prácsér Katalin neje; Nagy Károlyné szül. Part Lujza, özv. Gálies Tamásné szül. Part Helén nővérei; Kenthoffér Mari unokahuga; Nagy Imre unokaöcse; Nagy Károly sógora; Nagy Józsefné szül. Wittmann Erzsébet nevelt leánya, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejtethetlen férjnek, fivérnek, nagybátyának, nevelő atyának és rokonnak, Part Sándornak f. évi október hó 10-én d. u. 1/4 órakor életének 70-ik, boldog házasságának 26-ik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szenteshegynek ajtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai f. hó 12-én d. u. 4 órakor fognak a zalaegerszegi róm. kath. sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó

12-én reggel 1/2 9 órakor fog a zalaegerszegi plebánia templomban a Mindenhatónak bemutattatni. Zalaegerszeg, 1903. október hó 10-én. Áldás és béke poraira!

A zalaegerszegi szépitő egyesület Várhidy Lajos ügyvezető alelnök elnöklése mellett f. hó 13-án d. u. 5 órakor a városháza tanástermben választmányi ülést tartott, amelyen a Deák Ferenc-tér rendezéséhez a szépitő egyesület nevében 500 koronát szavazott meg; majd Hangy Géza intéző javaslatára megállapította a választmány a faiskola üzemtervét és elhatározta, hogy a faiskolába kiültetés céljából 500 db vadgesztenyefát, 1000 db juharfát, 500 db madár berkenyét, 500 db hársfát, 500 db szilfát, 200 db platánfát, vagyis összesen 3.700 db facsemetét szerez be 140 K értékben s egyuttal levélelileg felkéri Hívös Ármin botfai földbirtokost a nála rendelkezésre álló 500 darab vadgesztenyefának az egyesület céljára ingyen átengedése tárgyában. A f. évi őszi és a jövő évi tavaszi munkálatok megállapítását illetőleg elhatározta a választmány az alsóerdőn a csőszház előtt levő köröndnek befásítását az alsóerdőn levő összes fanemek beültetésével, továbbá a plebánia ház és a templom között levő téren a hiányzó fák beültetését, a vásártér nyugoti oldalának akác-fával való beültetését, az inségut melletti gyalogjárón a befásítás megkezdését, a Deák-téren kívül levő nyugati résznek gyermekjátszó térére való átalakítását. Végül a választmány elhatározta, hogy a közgyűlésnek ajánlani fogja egyes utcaik újabb elnevezését és pedig a Vármegyeház-tér Széchenyi-tér lenne, a Körmendy-utca Rákóczy-utca, a Kereszt-utca Petőfi-utca, a Mező-utca Kisfaludy-utca, a Császi-utca Jókai-utca, a Telek-utca Tüttössy-utca, a Zala-utca Batthány-utca, a Rét-utca Ürményi-utca, a Fürdő-utca Munkácsy-utca, az Újváros-utca Csányi-utca, a Major-utca Arany János-utca, a Dervarics telekre nyíló új utca Verbőczy-utca, a Pap-utca Biró Márton-utca.

Templomszentelés. A mileji restaurált templomot Dancsecs János pákai esperes-plebánus szentelte fel; ugyancsak ő mondotta felszentelés után az első misét az új templomban, míg az isteni tisztelet befejeztével a szónoklatot Horváth Vince nagylengyeli plebánus tartotta.

A keszthelyi gazdasági tanintézetnél az 1903/4. évi beiratások véget értek. A beiratás eredménye: I. éves 50, másodéves 69, harmadéves 40, vendég 3, összesen 162, amely a tavalyi létszámot 10-zel mulja felül.

Uj csendőrőrs felső Muraközben. A m. kir. belügyminiszter folyó évi november hó 1-től Miksavárott csendőrőrsöt fog felállítani, amelyen az őrségi teendőket egy őrsvezető és 3 legény teljesíti.

Végrehajtó kinevezése. A m. kir. igazságügyminiszter Androsz Lénárd perliki ügyvédi irnokot Alsólendvára bírósági végrehajtóvá nevezte ki.

Modern kulturnyelv. Zalavármegye árvaszéke átiratot intézett Pöltschach stajeroszági község előljáróságához, hogy néhány forintot kézbesítsen egy ott lakó asszonynak. Az előljáróság kegyes volt ugyan a megkeresést érdemlegesen elintézni, de azt a választ is küldte, hogy a jövőben tessék az átiratot „modern kulturnyelven” fogalmazni. Azt hisszük, hogy a korlátolt agyu stajer beamter, aki ilyen hangon beszél, az udvariasságnak a legelemibb szabályait sem ismeri, tehát a kulturához hozzá sem dörög-lőzött. Neki aligha van jogóme kulturáról beszélni. Bizonyítéka ez a förmedvény annak, hogy oda át mennyire fel vannak ellenünk bősztve s még a legkisebb községi irnok is büntetlenül öltögetheti felénk modern nyelvét.

A keszthelyi járás jegyzőegylete Zalaszentőn tartotta évi rendes közgyűlését Sarkady Károiy elnök elnöklésével, aki az egyesület két évi működéséről tette meg jelentését. Elhatározták, hogy jövőben a közgyűléseket Keszthelyen tartják meg, majd megválasztották a tisztikart, elnök lett Paller János, jegyző Bárdi Antal. Tárgyalták a megyei jegyzőegyletnek azt a megkeresését, hogy a járási egylet a használatban levő nyomtatványok javítására irányuló véleményét tegye meg; ez ügyben Keszthelyen tartanak gyűlést végleges határozathozatal céljából.

A novai október hó 11-iki állatdíjazás. A novai járási gazdakör által f. hó 11-én rendezett állatdíjazáson nem várt eredményt értek el, meg-

lepő az ujonnan alakult gazdakör első lépésének sikere. Díjazásra mintegy 450 db állat lett felhajtva. Az állatdíjazás megtekintésére nem csak a járás nagy és kisbirtokosai, de vidékről is szép számmal jöttek vendégek. Ott volt herceg Szulkovszky Viktor, Csértán Károly alispán, a szombathelyi állategészségügyi felügyelő, Mayer Ottó törvhat. állatorvos, Voigt Ede m. g. e. titkára, Nyári Kálmán, valamint a novai járás előkelősége. A megtartott bírálat alapján díjakat nyertek: Galambos László Ormándlak bikáért 40 K, Tóth Pál Oroklán bikáért 20 K, Olasz György Baktüttős bikáért 10 K, Lévay János Bollahida bikáért 10 K, Bödör György Nova községi bika gondozásért 10 K, Nyulász Imre Bollahida községi bika gondozásért 10 K, Császár József Baktüttős községi bika gondozásért 10 K, Horváth Ferenc Bollahida tehénért 1 szecsavágó 60 K, Császár János Baktüttős tehénért 40 K, Takács Mihály Tófej tehénért 30 K, Sinkó István Rózsásszeg tehénért 20 K, Varga József Tárnok tehénért 15 K, Siposs Gábor Nova tehénért 10 K, Bizáczky János Nova tehénért 10 K, Kuntsnig Antal Nova tehénért diszoklevél, Stankovics János Győfiszeg tehénért diszoklevél, Snatter Lórine Karácsonyfa tehénért diszoklevél, Spiegel Gusztáv Tárnok tehénért diszoklevél, Mattersdorfer Jakab Csonkahegyhát tehénért diszoklevél, Császár János Baktüttős üszőért 1 répvágó 30 K, Olasz György Baktüttős üszőért 20 K, Doszpot János Nagy-lent üszőért 10 K, Horváth Lajos Licskó üszőért 10 K, Hoffmann Samu Gutorföld üszőért diszoklevél, Kálóczy Sándor Mikefa üszőért diszoklevél, Dorfinger János Nova üszőért diszoklevél, Dara József Csonkahegyhát üszőért diszoklevél, Kovács József Pördeföld kancáért 40 K, Takács István Tárnokoroklán kancáért 20 K, Sente István Zebeczke kancáért 15 K, Hány Pál Kissziget kancáért 10 K, Tornos Gábor Nova kancáért diszoklevél, Kovács Ferenc Pördeföld kancáért diszoklevél, Novák István Bollahida 3 éves kancáért 30 K, Rab László Pördeföld 3 éves kancáért 20 K, Luczi Sándor Lickó 3 éves kancáért 10 K, gróf Szécheny Béia urodalma Baktüttős 3 éves kancáért diszoklevél, Fischer Gedeon Tárnok 3 éves kancáért diszoklevél, Tuboly Zsigmond Csonkahegyhát juhokért diszoklevél, Baán János Barabászeg juhokért diszoklevél, Fischer Gedeon Tárnok, Fatér József Tófej (Szompács), Bezeredy István Nova, Szillner József Tárnok, Óeskey Mária Páka, Vizsy Boldizsár Nova, Tornos Gábor Nova, Imreh Antal Pördeföld csoport kiállításokért egy-egy diszoklevelet nyertek.

Véletlen szerencsétlenség. Mokhér György csásuteai pékmester Ónodi József nevű segédjével 15-én reggel 3—4 óra között a zömlyéket rakosgatván, egy fiókban egy 6 lövetű revolvert fedezett fel. A revolver, amelyet Mokhér felesége rejtett oda, egy kissé rozsdás volt, és midőn a fegyverhez nem értő Mokhér babrálva, csettgetni kezdte, a fegyver egyszer csak el-sült, és a mellette lévő Ónodinak a golyó a mellébe, a szive fölé furódott, úgy hogy a szerencsétlen fiatal ember élet halál között fekszik a kózkórházban.

Anyakönyvi kinevezés. A m. kir. belügyminiszter a légrádi anyakönyvi kerületbe Puhér Mihály segédjegyzőt, a karmaesiba Vajda Ákos segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

Gyilkosság Hévizen. F. hó 13-án virradóra gyilkosság történt. A tettes után a nyomok Nagykanizsára vezettek, ahol a csendőrséghez érkezett távirati megkeresés alapján a kutatás sikerre vezetett. A rendőrség segítségével ugyanis itt elfogták még aznap este Boda Ferencet, aki 29 éves és foglalkozására nézve marhahajtó; inge mellén vérnyomokat találtak; Nagykanizsáról Hévizre szállították; tettét erősen tagadja.

Vigyázatlanság áldozata. Varga Teréz resinaki lakós a tüzhely mellett volt elfoglalva s mellette játszott 5 éves kis unokája. A tüzhelyen volt lámpa felborult, a kiömlő petroleum meggyulladt s tüzet fogott Varga Teréznek és kis unokájának ruhája s mind a ketten oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy a kis gyermek azonnal, az asszony pedig három nap mulva a kapott sebeken elhunyt.

Elvesztette a feleségét. Németh István gazd-uram a minap bejött Zalaegerszegre, hogy itt egyet-mást bevásároljon. Eljött vele az ő hites felesége is, hogy a bevásárlásoknál segítségére

legyen. Sok boltban fordultak meg, mert lányuk kiházasztásához sok mindenre volt szükség. Folyt a bevásárlás reggeltől-délig. Ámde az ember kenyérral is él, Németek déltájban betértek egyik koresmába, onnan egy másikba s harmadikba. Persze mindenütt ittak egy két üveggel. Végre annyira eláztak, hogy mikor estére kelve kijöttek a — nem tudni hányadik, koresmából, olyan állapotban voltak már, a melyről azt szokták mondani, hogy nem tudja fiu-e, leány-e. A kedélyes házaspár az utcán elvált, egyik erre, másik arra ment. Végre Német uramnak eszébe jutott az oldalbordája s kereste, de nem találta. Utoljára betért a házakhoz s ott kérdezte kereste a feleségét s mikor nem tudott ráakadni, hetykén odavágta: „Gombház, ha leszakad lesz más” s tovább bandukolt hazafelé.

Epizód a Deák ünnepélyről. Tegnap reggel szakadt az eső, de a vendégeket hozó fogatokat s a remek díszruhákat mégis nagy tömeg nézte a vármegyeház kapujában. Két göcseji paraszt atyánkfia áldogált csendes flegmával egy fa mellett s mikor a kalap karimája megtelt vízzel boszusan öntötte ki az egyik az esőlevét s boszusan dörögte: „Látja kend, Kossuth apánkat mégis csak jobban szerette az Isténe, mint Deák Ferencet. Milyen szép idő volt, mikor annak az emlékezetét ünnepelték.” Azt mondja rá a másik kevésbé rebellis magyar: „Nem ugy van az komám. Ezt az esőt az öreg Deák tekintetes ur küldte az urak nyakára, mert haragszik, hogy nem valamennyi magyar ruhába öltözött, hanem sokan fecskefarku kaput-rokokban meg köcsöskalapban akarnak előtte tisztelegni. Többre beesülte az öreg ur még a szűrt is a köcsög kalapnál.” — Megtörtént.

Meggyült az égő lámpától. Posch Károlyné született Házás Erzsike körmendi lakós, az ottani »Korona« kávéház tulajdonosának a neje, a minap öltözködés közben véletlenül föllökte az égő petroleum lámpát. A kiömlő petroleum meggyült, mitől Poschné ruhája is lángba borult. A szerencsétlen asszony, mint egy égő fátkya, kirohant a szobából, minek következtében a láng még táplálékot kapott és mire sikerült a tüzet eloltani, olyan súlyos sebeket kapott, hogy csakhamar belehalt. A fiatal, szép asszony tragikus halála fölött Körmenden és vidékén általános a részvét.

Méhlopás. Geszei József pozvai lakosnak kis méhészete van a telkén. Nagy gondal ápolgatta a gazda, mert egy kis mellékjövődelmet remélt belőle; azonban gonosz emberek megirigyelték Geszei uram örömét, egyik éjjel behatoltak a méhesbe s onnan két kast kiemelték. Károsult panaszára megindult a nyomozás, de maug eredménytelenül.

Gondatlanság. Melczér Lajos helybeli szabómesternek egyik segédje égő gyufát dobott el a szobában, a mitől a földön szerteszórt vatta meggyült és lángra kapott. Melczér oltáshoz látott, miközben mindkét kezefején súlyos égési sebeket kapott úgy, hogy ketekig munkaképtelenné vált.

Ludlopások. Ugy látszik az ünnepélyes hangulat a jó étel utáni vágyat felkeltette az emberekben, mert a rendőrséghez nap-nap után érkeznek bejelentések, hogy ma itt, holnap ott loptak el egy-egy szárnyast. Gyenge Sándor pénzügyi titkár és egy hizott lud erejéig, Siposs Józsefné pedig több kacska és tyuk erejéig lett az ünnepi hangulat áldozata. A rendőrség kivánsian kutat az ingyenczek után.

Baleset. Doma János helybeli lakós, dicső szabadságharcunknak volt bajnokát, az országos honvédmeház igazgatósága a menháza felvettette. Az agg harcos meg is indult a székes fővárosba, azonban Kiszellben véletlenül kiesett a vasuti kupéból, minek következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy azóta az ágyat kénytelen őrizni. Doma János most a legnagyobb nyomorban sinylődik és az emberbarátok jótékonyására van utalva.

A boszú vége. Vidosa Imre tapolezai kocsis régóta haragosa volt Somogyi László vasuti raktárosnak. Nyiltan is hirdette mindenkinek, hogy boszút is áll rajta. F. hó 12-én reggel beállított a raktárhoz az állomáson, reárohant és egy Farkas nevű vasuti munkásra, közbe kezét zsebébe mélyeszté, mintha revolverrel akarna elővenni. Erre Farkas önvédelemből revolverrel Vidosára lött, akit a golyó szeme alatt talált, mire összeesett; hazaszállították, ahol egy napig még élt. A vizsgálatot a hatóság megindította.

Cigányok garázdálkodása. Siebert Jenő zalabéri esárdabeli koresmároshoz a minap 4 vándorcigány állított be és bort kértek. Ennek elfogyasztása után fizetés nélkül akartak távozni. A koresmáros utánuk ment s követelte a bor árát, mire a cigányok megrohanták, letéperték s késeikkel összeszurkálták. Siebert vészkiáltására a közelben lakó zalabéri molnár legényével a helyszínére sietett, mire a cigányok elmenekültek. Pakodig üldözték őket, hol a koresmáros sikerült az egész társaságot letartóztatni. Ez alatt sürgönyileg hívták a szentgróti esendőröket segítségül, a kik kocsira ültek és Pakodra siettek, a hol a letartóztatott karavánt őrizet alá vették és a helybeli kir. járásbíróhoz elé kísérték.

A községi levelek kézbesítése tárgyában a kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy a községi és körjegyzői székhelyeken levő község (előjáróság, képviselőtestület) címére érkező közönséges és ajánlott levelek mindig a községi és körjegyzőnek, ellenben az olyan községek címére érkező levelezések, amely községben jegyző nem lakik, rendszerint a községi bírónak vagy helyettesének kézbesítendőek és csak abban az esetben a körjegyzőnek, ha ezt az illető község képviselőtestülete vagy előjárósága kívánja és ezt a kívánását a leadó postahivatallal írásbeli megkeresésben közli.

A szegények ingyen temetése. Felmerült eset alkalmából a belügyminiszter a vallás- és közoktatásügyi miniszter meghallgatásával rendeltet adott ki, amelyben elvi jelentőségű határozatként kimondja, hogy az illetékes felekezeti lelkész által temetés címén támasztható díjkövetelés alapján a község költséggel nem terhelhető meg.

Szőlőtermelőknek ajánljuk Békefi Elek zalakoppányi népiszkolai és gazdasági szaktanfő ojtványtelepét, hol jó minőségben s fajtisztá alanyon kaphatók f. évi őszi ültetésre minden jelesebb bor- és csemege fajú szőlőajtványok.

Múlt szeptember hóban a helybeli közbérgőhídon levágatott 14 db nagy marha, 78 db tejfogó, 52 db borju és 81 db birka, összesen 221 darab.

Múlt hetivásár. A szeptember 25-iki hetivásárra felhajtottak 600 db sertést és eladtak közülök 299 dbot; szarvasmarhát felhajtottak 180 dbot, eladtak belőlük 79 darabot; a f. hó 2-án megtartott hetivásárra felhajtásra került 550 db sertés, eladtak közülök 301 dbot. Szarvasmarhákból felhajtottak 200 dbot s eladtak ezekből 138 darabot.

Gazdátlan lud van a rendőrségen. Igazolt tulajdonosa átveheti.

Allategészségügy. A földmivelésügyi miniszter részéről kibocsátott kimutatás szerint f. hó 11-én vármegyénkben volt 3 községben lépfene, 49 községben ragadós száj- és körömfájás, 5 községben ivarszervi hólyagos kiütés, 2 községben rühkór, 15 községben sertésorbáné és 46 községben sertésvész.

A „Zenélő Magyarország“ 19-ik füzeté a következő érdekes és divatos zeneújdonosságokat hozza: 1. Korányi József „Egy nagy tölgyfa árnyékában“ magyar dalt. 2. Kárpáti Sándor „Tavaszi hangulat“ (Frühlingsstimmung) jellemképet. 3. Schumann Róbert „Nem értem, lehet-e hinnem“ műdalt. 4. Pavlovsky M. J. „Valurile Senei“ (Valse Romaine) keringőt. Előfizetési ára negyedévre 3 K. Előfizethetni Budapesten, VIII., József-körut 22/24. a „Zenélő Magyarország“ Klökner Ede zeneműkereskedésében.

A divat*.

— A Divat Ujságból. —

Az őszi és téli divat immár egészen tisztán tárul szemünk elé a maga gazdag sokféleségében, a melynek mégis mintha egy sajátos közös vonása, vagyis ismertető jele volna.

Ez a közös vonás a csaknem minden kabátos felöltőn és ruhaderékon ismétlődő vállgallér, a

mely majd a nyakon, majd a vállon kezdődik, hol kerek, hol hegyes, hol két stólabán végződik, hol nyitott elől, hol pedig a mellen keresztül egyben a bal vállon kapcsolódik, hol laposan simul a két vállra, hol feszesen fogja le, hol pedig hullámosan lebeg és röpköd az alak körül. Szóval, lehet a ruha nehéz himalája vagy burette, a vállgallér mindenhez alkalmazkodó disze ma a ruhának, kisebb nagyobb formájával csaknem minden ruhán találkozunk.

A ki lapunk képeit végignézi, teljességében maga előtt láthatja ezt a végelgallérosodott divatot. Látni egyes, kettős és tripla gallért vagyis vállgallért — díszszel és anélkül. A dísz lehet himzés, csipke, zsinór, tűzés és gomb, kivált ez utóbbival nagy luxust lehet üzeni.

A gallér különben nemesak ruha- és kabát-dísz gyanánt szolgál, hanem külön is, persze egy kissé nagyobb formában, hogy az őszi hűvös időben némi oltalmat nyújtson. De így külön igen keveset látni. A kabát, a jó bő kabát nagyon háttérbe szorította sok esztendő vetélykedő társát és elnyomóját. A kabát akár egészen kicsi, akár hosszabb, akár nagyon hosszú, de mindig bő, kényelmes és bő az ujjá is, a mi egészen természetesen következik abból, hogy ruháink ujjá is bő, ennél fogva helyre van szükség. Nagyon okosnak találom, hogy a kabátok bő ujját csaknem csaknem rendszeren ráncba törik és kisebb nagyobb hajtókkal díszített szoros pántba foglalják, ezzel jól megvédve karunkat a télen süvítő hideg szelek ellen.

A szoknya, mint már a minap is irtam, valamivel szűkebb és rövidebb, nem esoda, mert a divatos meleg bolyhos és egyéb őszi és téli kelmekből egy bő, hosszú vagy ráncba rakott szoknya szinte elviselhetetlen sullyal huzná le a derekunkat. A divatos színekről és szövetekről csak annyit lehet mondani, hogy tán ninesen olyan szín vagy olyan kelme, a mely divatos ne volna.

A téli kalapok szépek. Hátral a karimája egésze a fejre vagy a hajra simul, de elől és két oldalt a karima még mindig elég merészen terjed. Hogy azután ez a merész karima hányféleképpen van fel- és letürve, avagy egyáltalán ninesen, az teljesen és mindenkinek a tetszésétől függ. Színre nézve a fekete mellett divat a sötét kék, a kardinális lila, vagyis biborlila és egy sajátos piros szín, a mely nem is egy, de változó színekben pompázik. A kalapok díszes toll és szalag.

Ida.

Piaczi áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként

báza	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
rozsa	»	7.—	7-10
árpa	»	5-40	5-60
zab	»	5-50	5-80
fehérbab	»	5-10	5-20
bükköny	»	7-30	7-50
tarkabab	»	5-50	5-80
hajdina	»	—	—
burgonya	»	—	—
lőher	»	—	—

Nyilt-tér.*)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Mindazok, kik felejthetetlen boldogult férjem hosszú betegsége alatt látogatásukkal fájdalomunkat enyhítették és a temetés alkalmával részvétüket nyilvánították, fogadják a bánatos özvegy hálás forró köszönetét ez uton is.

Zalaegerszeg, 1903. okt. 12-én.

özv. PART SÁNDORNÉ.

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

A „Magyar Paizs“-nak.

A „Magyar Paizs“ október 8-iki számában „Családi némettség“ cím alatt támadást intéztem ellenem azért, hogy német szövegű eljegyzési kártyát készítettem.

Mint magyar érzelmű svajeci honpolgár csak becsülni és tisztelni tudom mindenben a magyarosodásra való törekvést; de a jelen esetben azért, hogy eljegyzési kártyáim $\frac{1}{4}$ -ed részét külföldön lakó rokonaim és ismerőseim miatt német szöveggel készítettem s hogy ezekből tévedésből Zalaegerszegre is küldtem, — a támadásra jogosultságot nem, — de csupán családi ügyekbe való tolkodást és sovínista hóbortot látok.

Barth Vilmos József.

Aki a
gyomrát
szereti

jól teszi, ha reggel egy pohár melegített Rohitschi vizet (Styria) iszik. Mértékletesen használva a Rohitschi vizet, elősegíti az emésztést, és megszünteti a székrekedést.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.

Társzerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

2550/n. 903. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A zalavármegyei tvh. utkaparók részére szükséges 1—1 pár, összesen 150 pár csizma beszerzésének vállalati uton való biztosítása iránt ezennel **szűkebb körű árlejtés** hirdettetik és felhivatnak a megyebeli eszmadia iparosok, hogy a munka egészben vagy részben való elvállalására vonatkozó, egy koronás okmány-bélyeggel és a vállalati összeg 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat egy pár honi anyagból készült minta-csizmával együtt a zalavármegyei m. kir. államépítészeti hivatalhoz **folyo évi november hó 4-én délelőtt 10 óráig** annál is inkább adják be, mivel későbbben érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatok a fenti napon és időben a kir. államépítészeti hivatalnál nyilvánosan fognak felbontatni, de az árlejtő hivatal fenntartja a szabad választást a beadott ajánlatok között.

A szállítási feltételek alulírott hivatalnál a szokásos hivatalos órák alatt megtudhatók, illetve betekintethetők.

Zalaegerszeg, 1903. október 14.

Zalavármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Lányi, kir. főmérnök.

Egy elismerő levél

Wilhelm Ferenc gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító urnak Neunkirchenben, Alsó-Ausztria. Mittersill.

Értesítem Önt, az Ön Wilhelm féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító-teája hét személyen, akik eszujajások voltak, segített úgy, hogy most mind egészségesek; egy személy, ezt meg kell jegyezni, már egy egész éve ágyban feküdt és az én tanácsomra ivott ilyen teát, most pedig megint járhat a dolga után. Az én feleségem is nélkülözhetetlennek tartja a házában ezt a teát. A tea feltalálójának ezerszer köszönetet mondok. Ennek a teának minden házában és minden családban ott kell lennie.

Tisztelettel
Králl György.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és droguerákban.

1 csomag 2 K a raktárból, 1 pósta küldemény 15 csomag 24 K bérmentve az Osztrák Magyar monarchia pósta állomásaira.

IFJ. STETKA PÉTER
okleveles mérnök

mérnöki irodája

Zalaegerszeg, Kossuth Lajos-utca
(Botfy-féle ház)

Elvállal földméréseket, tagosításokat, parcellázásokat, gazdasági épületek, lakóházak tervezését; szakértői szemléket, becsléseket.

ÉRTESÍTÉS.

A mélyen tisztelt fogyasztó közönségnek ezennel tudomására hozom, hogy felejthetetlen boldogult férjem **Part Sándor** zalaegerszegi

péküzletét

továbbra is ugyanazon név alatt, mint özvegye, vezetem. A nagyérdemű fogyasztó közönség igényeit ezután is teljes erőmből a legpontosabban szolgálom ki.

Kérem, mint özvegy, a mélyen tisztelt fogyasztó közönség további becses pártfogását és süttö üzletem iránti bizalmát.

Zalaegerszeg, 1903. okt. 12.

özv. Part Sándorné.

Ezen cognacnak minden vevője fel van jogosítva arra, hogy az eredeti csomagolásban az alább nevezett intézetben díjmentesen felülvizsgáltsa.

Ajánlva első rendű orvosi tekintélyektől.
Camis és Stock első trieszti cognac-pároló intézete Barcolában (Trieszt közelében)

ajánlja belföldi

Gyógy-cognacját,

mely francia módszer szerint, az általános osztrák gyógyszerész egyesület vizsgáló intézetének ellenőrzése mellett (Bécs) készült.

Egy üveg ára 5 korona, fél üvegé 2 korona 60 fillér.
Kapható gyógyszertárakban és minden elsőrangú üzletben.

Vezérképviselő:

Sattler József, Nagykanizsán.

A cs. és kir. osztrák belügyminisztériumtól jóváhagyott élelmezési és élvezeti cikkek vizsgáló intézetének (Wien, IX. Spitalgasse 31.) vegyi ellenőrzése alatt.

Egy jó házból való fiu tanoncnak felvétetik

UNGER ANTAL könyvnyomdájában

Zalaegerszegen.

Gyomorbetegeknek,

akik meghűlés, gyomortájerhelés, élvezhetetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg éledelek, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorhajban, gyomorkatharusban, gyomorfájdalomban nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle
növény bor.

Kitünő gyógyerejének talált növényekből jó borral vegyítve készült, erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hatékonyan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint felfújás, felbőgés, gyomorégés, melyek idült gyomorhajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, köikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnik.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszertárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devceser, Kisczell, Muraszombat, Bellatincez, Marczali, Tapoleza, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvar, Nemetujvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Muraszardahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádasd, Vaspör, Szőcz, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Boba, Középbisztricez, Pincez, Pálka, Ujudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszertárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar monarchiában a gyógyszertárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

kérendő.

A zalaegerszegi gyógyszertárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

Egy elsőrangú életbiztosító-társaság

Zalamegye részére fix fizetésre és járulékra

üzletszerző ügynököket

keres.

Ajánlatok L. L. 9.565. alatt
Haasenstein és Vogler céghez Budapestre intézendők.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédség-pénztárt ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselédeit ezen segély-pénztárnál.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

17845./ni. 1903. sz.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY. Zalavármegye alispánjától.

Zalavármegye közigazgatási bizottságának 1903. évi szeptember hó 30-án 3050. szám alatt kelt határozata folytán Zalavármegye törvényhatósági közút hálózatának következő, u. m:

1. A tapolcza—balatonfüred—felsőörsi 0—33 km. és 36—47 km.	25. A zalaszentmihály—zalaistvándi 0—22-350 "	50. A ráczkanizsa—cserencsöczy 0—6-100 "
2. A kövesd—csopak—veszprémi 0—7-489 "	26. Az alibánfa—zalaszentmihályi 0—17-160 "	51. A hoticza—szentmártoni 0—3-230 "
3. A tihany—aszófi—pécseli 0—7 km. és 10—17 "	27. A zalaegerszeg—zalabéri 0—22-528 "	52. A réthát—szentmártoni 0—6-680 "
4. A zánka—tagyon—meneshelyi 0—8-515 "	28. A batyk—végedi 0—5-560 "	53. A muraszterdahely—ráczkanizsai 0—15-600 "
5. A bács—fülöpi révút 0—9-164 "	29. A zalaegerszeg—egervári 0—2-652 "	54. A csáktornya—stridói 0—19-116 "
6. A gyulakeszi—tördemicz—balaton—edericsi 0—14-286 "	30. A zalaegerszeg—zalaölvi 0—24-810 "	55. A miksavár—stridói 0—12 "
7. A káptalanfői szárnyút 0—2-526 "	31. A salomvári szárnyút 0—1-200 "	56. A drávavásárhely—fridaui 0—6-890 "
8. A tördemicz—badacsonytomaji 0—6-104 "	32. A csurgasz—körmendi 0—8-732 "	57. A csáktornya—dobrii 0—19-400 "
9. A lesenczetomaj—uzsa—sümegei 8—16-640 "	33. A zalaegerszeg—bozsok—nemesapáti 0—8-341 "	58. A csáktornya—aligvári 0—22-066 "
10. A sümeg—devecseri 0—14-293 "	34. A zalaegerszeg—bak—becsehelyi 0—48-100 "	59. A muraszterdahely—draskoveczy 0—29-498 "
11. A keszthely—sümegei 0—15 "	35. A tófej—söjtöri 0—4-350 "	60. A csáktornya—kotor—molnárii 0—37-360 "
12. A zalabér—keszthelyi 0—27-395 "	36. A vorhota—nagylenyeli 0—24-245 "	61. A muracsány—ottoki 0—14 "
13. A türje—zalaszentgróthi 0—6 "	37. A dobronhegy—szilvágy—czuppi 0—24-600 "	62. Az alsólendva—letenyi 0—27-360 "
14. Az aranyod—kehídi 0—13-340 "	38. A bak—nova—lentii 0—30-260 "	63. A letenye—murakereszturi 0—14-291 "
15. A gyülevész—galamboki 0—21 km. és 30—43-190 "	39. A nova—szilvágyi 0—7-150 "	64. A becsehely—tótszerdahelyi 0—5-940 "
16. A kiskomárom—kiskomáromi 0—3-530 "	40. A bak—páka—dobrii 0—36-400 "	65. A sormás—molnárii 0—11-696 "
17. A kiskomárom—komárváros—ormándi 0—7 "	41. A csömödéri szárnyút 0—1-520 "	66. Az alsódomborn—kotori 0—2-367 "
18. A keszthely—fenéki 0—7 "	42. Az aligvár—szentadorján—pákai 0—46-437 "	67. A muravid—kakonyi 0—8-722 "
19. Az alsópáhok—hévízi 0—5-790 "	43. A csesztreg—tótfalu—szécsiszigeti 0—20-030 "	68. A nagykanizsa—zákányi 0—4-624 "
20. A keszthely—szentmihály—baki 0—29-127 "	44. A csesztreg—ramocsai 0—10-040 "	69. A légrád—kakonyai 0—3 "
21. A kanizsa—pacsai 0—30-890 "	45. A nemesép—szentgyörgyvölgy—öri—szentpéteri 0—11-700 "	70. A légrád—bukoveczy 0—4-624 "
22. A pacsa—dióskáli 0—7-412 "	46. A csesztreg—bellatincai 0—31-050 "	71. A stridó—polstrai 0—11-558 "
23. A kámánés—hahót—söjtöri 0—24-950 "	47. A lenti—regedei 0—15-850 "	72. A felsőrajk—hahóti 0—7 "
24. A gélse—szentliszlói 0—15-180 "	48. Az alsólendva—dobronok—mártonhelyi 0—18-100 "	73. A nova—csömödéri 0—10 "
	49. Az alsólendva—bellatincai 0—24-050 "	

vonalaire 1904., 1905., 1906., 1907., 1908. és 1909. években szükséges, évenként körülbelül 200 ezer korona értékű fedanyag szállításának vállalat útján leendő biztosítására ezzel pályázatot hirdetek.

A versenytárgyalások 1903. évi december hó 3-án d. e. 10 órakor a következő helyeken fognak megtartatni: Tapolczán, Sümege, Szentgróthon, Keszthelgen, Nagykanizsán, Pacsán, Zalaegerszegen, Nován, Alsólendván, Letenyén, Perlakon és Csáktornyan a járási főszolgabíró hivatalnál, továbbá Zalaegerszegen és Nagykanizsa r. t. városokban a polgármesteri hivatalnál.

Felhivatnak mindazok, kik ezen versenytárgyaláson részt venni óhajtanak, hogy írásbeli zárt ajánlataikat a nevezett időpontig akár postán, akár személyesen bármely főszolgabírói vagy polgármesteri hivatalnál annál bizonyosabban adják be, mert később érkező, vagy táviratilag tett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Községek küldöttei, ha meghatalmazásukat képviselőtestületi határozattal igazolják, az árlejtési eljárás megkezdése után, de az írásbeli ajánlatok felbontása és a községek jegyzőkönyvbe vett írásbeli pótló szóbeli ajánlatainak nyilvánosságra hozatala előtt, szóbeli versenytárgyalás is fog tartatni. Ezen szóbeli versenytárgyalásban mindenki részt vehet, ha megelőzőleg a vállalati összeg 5%-ának megfelelő — készpénzből, vagy elfogadható értékpapirokból álló — bántpénzt, az árlejtő bizottság kezébe letesz; községeknél a fentemlített képviselőtestületi határozat helyettesítheti a bántpénzt. A szóbeli verseny azonban csakis az illető járás területére eső útszakaszokra terjed ki, míg egy járásnál nagyobb területű ajánlat csakis írásban adható be.

Ajánlatot lehet bármely fent nevezett helyen, bármely fent elősorolt utvonatra, vagy több, esetleg valamennyi utvonatra beadni. A 10 km.-nél hosszabb utvonatok egyes szakaszaira is lehet ajánlkozni; de ezen szakasz 10 egymás után következő km.-nél rövidebb nem lehet. Ez utóbbi intézkedés alól kivételnek a községek, kik a 10 km.-nél hosszabb utvonatoknál is bármely rövid szakaszra is tehetnek ajánlatot.

Írásbeli ajánlatot ugyanazon vállalkozó csak egy árlejtő bizottság előtt adhat be.

Az öt pecséttel zárt írásbeli ajánlatok borítékán a címzésen felül még világosan kiírandó: „Ajánlat Zalavármegye törvényhatósági utvonalaire az 1904—1909. években szükséges fedanyag szállítására vonatkozólag.”

Az ajánlatok az egyes főszolgabírói, illetve polgármesteri hivatalok és a zalaegerszegi m. kir. államépítészeti hivatalnál betekinthező és megszerezhető ajánlati minta és kavics felosztási kimutatási minta szerint teendő. Az előfordulható tévedések kikerülése végett ajánlattevő köteles a kavics felosztási kimutatás egy példányát megszerezni s a kikötött kavicsra általa felajánlott egységi árakat annak 7. sz. rovatába arabs számokkal, a jegyzet című 9. számú rovatába pedig betűk, illetve szavakkal olvashatólag úgy kiírni, hogy a számok és szavakkal való kiírások tökéletesen megegyezzenek. Másként szerkesztett, vagy vakarások és javításokat tartalmazó ajánlat nem fog figyelembe vételni.

Az esetben, ha oly kőnemre tétetik ajánlat, mely az államépítészeti hivatalnál kitett kőmintától eltér, a szállítani kívánt kőanyagot a vállalkozó pecséttel és a termelési hely megnevezésével ellátott 2 mintája az ajánlathoz csatolandó és egyúttal a felosztási kimutatás 3 rovatában a termelési hely is — honnan a szállítás foganatosítandó lesz — megjelölendő.

Egy-egy kilométer szakaszra nézve csak egy ár hozható ajánlatba, de egy egységár több kilométerben is szerepelhet. Az árnak az államépítészeti hivatalnál kitett mintára, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia. Ha egy kilométer szakaszban két vagy többféle anyag van előírva, akkor az egységi ár minden anyagra külön-külön teendő ki.

Az ajánlat 1 db 1 koronás, az ajánlathoz melléklendő felosztási kimutatás pedig ívenként (az a rész, mely a vállalni szándékoltt utvonalt, illetve útszakaszokat tartalmazza) 30 filléres okmánybélélyeggel látandó el. Ugy az ajánlat, mint a felosztási kimutatás ajánlattevő által aláírandó.

Az ajánlathoz a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlattevő által ígért árak összegének legalább 5%-a bántpénzül készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban csatolandó. Ezen bántpénz előzetesen letehető valamely állampénztárban is és akkor az ajánlathoz a letételt igazoló nyugta csatolandó. Községek, mint jogi személyek, által benyújtott ajánlatokhoz bántpénz helyett a képviselőtestületi határozat csatolható.

A vármegye által bérben birt kő- és kavicsbányák a részletes feltételek 12. §-ában foglalt megszorításokkal — vállalkozóknak díjtalanul fognak rendelkezésre bocsáttatni. Ezen bányák a következők:

1. Balatonparti Kis V.-féle bánya	6. N. Pécsely erdei bánya	12. Halápi és ujdörögdi bánya	18. Sárosfői bánya	24. Lentikápolnai bánya	30. Bottornyai Mura jobb- és balparti bánya
2. Örvényesi "	7. Tihanyi apadás "	13. Cséri—ódörögdi "	19. Dobogói "	25. Szőpötki "	31. Muraszterkeresztői "
3. Balatonfüreden két "	8. Aszófői "	14. Mindszentkálai "	20. Haraszi és sümegei "	26. Lukafai "	32. Alsódomború "
4. Felsőörsi "	9. Szentantalfai "	15. Gulácsi "	21. Megyeri "	27. Andrászhidai "	33. Perlaki "
5. Csopaknosztori "	10. Köveskálai "	16. Nyirádi "	22. Szentiváni "	28. Letenyi "	
	11. Kornytői "	17. Uza—nyiresi "	23. Pozvai "	29. Alsószenyeyei "	

Az ajánlat az ajánlattevőre annak beadásától kezdve kötelező és többé vissza nem vehető. Ajánlattevő ajánlatához kötve marad a beadásra kitűzött határnapotól számított nyolc hétig, mely idő alatt a vállalat oda ítéltése iránt intézkedés fog történni. A vármegye fentartja magának nemesak azt a jogot, hogy az ajánlattevők közül szabadon választhasson, hanem azt a jogot is, hogy a pályázóktól teljesen eltekintve intézkedhessen. Ajánlattevők ajánlatukhoz kötve maradnak azon esetre is, ha ajánlatuk csak részben fogadtatnék is el, vagyis ha abból egyes útszakaszok, útvonalak vagy járások kivételnek.

Az egyes árlejtő bizottságokhoz beérkező ajánlatok az árlejtésre kitűzött órában felbontatnak és döntés végett felterjesztetnek a közigazgatási bizottsághoz.

Az árlejtést foganatosítandó bizottságok eljárása nyilvános. A nyilvánosság csak a községek szóbeli ajánlattételénél van kizárva, ha a község ezen szóbeli ajánlatával a zárt írásbeli ajánlatot óhajtja helyettesíteni. Ez utóbbi esetben a tárgyalásnál a bizottságon kívül csak az illető ajánlattevő község képviselője lehet jelen.

A beérkezett ajánlatoknak egymással szemben történendő elbírálásánál és ennek alapján a legkedvezőbb ajánlat megállapításánál, az egyes útvonalakra az ajánlatban kitett egységárak és az ezen versenytárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett fedanyag mennyiségek sorzatából eredményezett végösszegek fogják külön-külön az összehasonlítás tárgyát képezni. Oly ajánlatoknál azonban, melyek nem egy egész utvonatra, hanem annak csak egy szakaszára vonatkoznak, ezen egész útszakasz a fentiek szerint kiszámított végösszege lesz a többi ajánlatok ugyanazon szakaszra kiterjedő végösszegeivel összehasonlítva.

Akinek a vállalat oda ítéltetett, köteles az erre vonatkozó határozat vagy rendelet kézbesítésének napjától számítandó két héten belül, letett bántpénzét készpénzzel, vagy az állami ügyleteknél is elfogadható értékpapirokkal a vállalati árszék 10%-ára kiegészíteni és a szerződést aláírni, valamint a kavicsmintákat, melyek alapján a szállítás szerződészerűleg eszközözendő lesz, az államépítészeti hivattal együtt megpecsételni, ellenkező esetben vállalkozó bántpénze minden további bírói beavatkozás nélkül a vármegye tulajdonába megy át s a vállalat felett a vármegye szabadon rendelkezik.

Azon ajánlattevőknek bántpénze, kiknek ajánlatai nem fogadtatnak el, az árlejtés eredménye feletti határozat hozatal után fog kiadatni. A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta és ennek kiegészítő részét képező felosztási kimutatás, az egyes főszolgabírói, illetve polgármesteri hivataloknál és az államépítészeti hivatalnál a szokásos hivatalos órában megtekinthetők és 4 korona előállítási költség megtérítése mellett megszerezhetőek.

A szállítandó fedanyag mintái az államépítészeti hivatalnál tekinthetők meg. Az ajánlatok mikénti kiállítására és esetleg szükséges közelebbi felvilágosításokkal szolgálnak a fentnevezett hivatalok és a járási útbiztosok, akár szóbeli, akár írásbeli megkeresésre.

Kelt Zalaegerszegen, 1903. évi október hó. 10.

CSERTÁN KÁROLY
Zalavármegye alispánja.

Legkedveltebb, legfőkétebb
arctisztító és szőpítő szerek: **AKÁCIA**

KRIEGNER-féle -CRÉME 2 kor.
-PUDER 1 "
-SZAPPAN 1 "

Főraktár: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST, CALVIN-TÉR.
Törvényesen védve.

ELSŐ MAGYAR
Gazdasági
GÉPGYÁR
részvénytársulat
Budapest, VI. Váci-ut 19.

2500 részegység - 100 000
Külföldi és hazai gépek.
Külön szakosított részleg.
Külföldi árjegyzékek ingyen és bérmentve küld.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Részlegesen kőes hővízű gyógy-
fürdő, páraforrasztóval,
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz-uzodákkal,
kő- és kádfürdővel.
200 kényelmes lakosztállyal.
Prospektus kívánatra ingyen
és bérmentve.

KATZER
szősmester,
udvari szállító
Budapest, VI., Ó-utca 44.

Szűrmesről az egész
világon elterjedtek és
elismertek.

GUMMI
HALHÓLYAG
tucataja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
feljebb, a világ legjobbjai, titok-
tartás mellett, utánvétellel, vagy
a pénz előzetes beküldése után
kaldit a száma
legelő rangu
cigárát
REIF J.
specialista, Bécs,
Brändelgasse 2.
Arjegyzék
ingyen.

Modem
BUTOR.
Óriási választék
háló-, ebédlő-, szalon- és
uri-szoba-butorokban.
Olcsóbb mint bárhol
NEMES és LENGYEL
butoriparosoknál
BUDAPEST,
IV., Kecskeméti-utca 6. sz. 1.

CZIMEK
bármely országból és
székhelyéről, ajánlatok adás-
kérésére és Rul. Székhelyéről
töltés és cédulából (postadíj jótállással)
ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Czimrodájában
Budapest, V., Máder-utca 13. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

A torok, tüdő,
száj és fogak
legjobb védője az
OSAN

Felülmúlja az eddig ismert összes fogszerket.
OSAN-szájvíz-essencia 85 kr., OSAN-fogpor 44 kr.
Czerny-féle kaletti a legjobb és legkedveltebb
szőpítő-szer
Bücske 1 ft. Ehhez
halcsomszappan 20 kr.
Fritsch Feri.-féle Napraforgó-szappan 50 és 25 kr.
a legjobb és legkedveltebb
hajfőrtő-szer pöttyösöke,
barna és fekete. Ára 1 ft 2.50
Janningene
Prospektus ingyen és bérmentve küld.
Czerny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Külföldi London, Páris, Brüsszel, Konstantinápoly stb.
Reklámposták, gyűjtőárakban, illatszerárakban stb.

RÖSER
TANINTÉZET
Budapest, VI., Aradi-utca 10.
ALAPÍTOTT 1853.

Nyilvános polgári iskola 10-14 éves
ifjak részére. — Felsőbb kereskedelmi
iskola 14-18 éves ifjak részére. —
Nővelő internátus bennlakó növendékek
részére. Bizonyítványal államér. ény-
sek és az egyéves önkéntességre jog-
sítanak. — Bővebb felvilágosítást
ingyen ad
Röser János, igazgató

INTERNATIONAL
SZŐRVESZTŐ
néhánystori használat után az arczról és
kéztől a szőrt eltávolítja. Egy tégely 6 K.
Főraktár: Dr Kovács Ernő gyógyszerár
Budapest, Gyár-utca 17. •
Megjelent „Toilette-titkok” ingyen.
Milyen helybeliek BUDAPESTEN a
NEW-YORK
KÁVÉHÁZBAN
(Erzsébet-körút 9-11. szám)
találkozunk.

SANTAEGGER
Füzetel embereknek orvosilag ajánlott szer. Ára 3 korona.
NÁDOR GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Használjon Kerpel-féle
KÉZFINOMÍTÓ
Folyadékokat, mely minden kezét
3 nap alatt simit, fehérít, szőpít.
1 üveg 90 fillér. Postán 4 üveget
bérmentve küld
KERPEL gyógyszerár
Budapest, V., Lipót-körút 23.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
levél-kölcsönöket, melyek után

teljes készpénzfelvétel:	2 1/2-3% levonással:
50 évre a tőke évi 5.70%-a	50 évre a tőke évi 5.20%-a
33 1/2 : : : 6.50%-a	34 : : : 6. : -a
22 : : : 8. : -a	25 : : : 7. : -a
15 : : : 9.80%-a	15 : : : 9.40%-a

fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

Saját érdekében hirdessen
LEOPOLD GYULA
Birtokosok földje árul
Budapest, VII., Erzsébet-körút 84

LE DÉLICE
DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPIR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Alapított 1878 évben.
Kitüntetve az ezredéves kiállításon 1896.

Alulírott vagyok bátor a t. közönség
szíves tudomására hozni, hogy az **Ujváros-
utca 24. sz.** alatti raktáramban készletben
tartok minden, a legújabb styl és színben
saját műhelyemben készült

cserep kályhákat, kőszén-, fa-
coaks stb. tüzelésre, töltő- és
szabályozható, huzamosan égő
kályhákat, öntött vas vagy sa-
motte betéttel, ugy szinte cseléd
lakhoz szükséges egyszerű szem-
es kályhákat, csinos kivitelben
s jutányos ár mellett.

Elvállalom továbbá bármiféle rajz és
szin szerinti kályhák, kandallók, takaré-
tüzhelyek, kerti állványok, virágvázak stb.
elkészítését.

Javításokat a legnagyobb gonddal esz-
közöltetek s jutányosan számítok.

Szíves megkeresést kérve maradtam
tisztelettel
PITTERMANN ISTVÁN
agyag kályha készítő.

Oh jaj!

Köhögés, rekedt-
ség és elnyájkáso-
dás ellen gyors és
biztos hatásuak
Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják
és kitünő ízűek.
Doboza 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:
**„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR**
Budapest, V., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított.

Kapható Zalaegerszegen: **Kaszter Sándor, Dr. Klein Lajos,** Sümegen:
E. Dervarics István, Zalaszentgróton: **Botfy Péter** gyógyszerárakban.

Keil-lakk
legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér »Glasur« fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képkeretnek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:
Ján Ferenc cégnél Zalaegerszegen.

**Pénzt,
sok pénzt,**
havonként 1000 koronáig
kereshet mindenki tisz-
tessegesen minden szak-
ismeret nélkül.
Küldje be címét E 473
jelige alatt a következő
címe: Annoncen-Ab-
teilung des „Merkur”
Mannheim, Meerfeldstr.

A leggyengébb kitérő is
 meghaladható
 25 csekegőre ára 1 korona.

Órák, ékszeresek
RÉSZLETFIZETÉSRE
 is, olcsó szabott áron
SERÉNYI
 órák és ékszerészet
 Budapest, Erzsébet-körút 28. l. em.
 Prókódok: II. Fő-utca 21. sz.
 Képes árjegyzék
 ingyen.

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb
 a KRIEGER-féle
REPARATOR
 1 üveg 2 korona.
 Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.
 110,000 sorsjegy, Nyeremények összege
 55,000 nyeremény. 14.459,000 korona.
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
 a magy. kir. szab. osztályorszájak főeljárultó helye
 BUDAPEST, Andrássy-ut 60.
 Elismert megbízhatóság! Előzékenység! Kiváló szerencse!

Ha őszül a haja,
 használja a
„Stella“
 vizet, mely nem fest, hanem a
 haj eredeti színét adja vissza.
 Üvegje 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
 gyógyszerárban, 6 cs. és kir.
 fensége József főb. udvari szállítója
 BUDAPEST,
 V. SZABADSÁG-TÉR.

Angol, francia, magyar és
 német egyetemi tanárok által
 rendelve és ajánlva, mint a
 leggyengébb hashajtó.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
 A vérgyógyítás biztos gyógymód: asthma, szív-,
 gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűdés, elmezavar ellen.
 E gyógymód megalkotója:
Dr. KOVÁCS J. FŐVÁROSI ORVOS
 BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 18. L. EM.

Megjelent az új X-es számú
YOST MODELJE
 ESZMÉNYI TÖKÉLETESÉGBEN
 KÉRJEN PROSPECTUST A
YOST IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁGAL
 Budapest, NEW-YORK palota.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
 fényképezési és festészeti műtermében
 BUDAPEST, VII. KER., KERESPESI-UT 30. SZÁM.
 III Régi kis képek után is sikerült nagytételek!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakse-
 rtién, pontosan és legolcsóbban közöltet
 az összes bel- és külföldi lapokban,
 valamint naptárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
 Tulajdonos: Leopold Gyula szerkesztő.

Hôtel **PÁRIS** szálloda
 Szállodás: SIMON PÁL.
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. szám.
 100 szoba 1 frttól feljebb kiszolgálással együtt.
 Fürdők, elegáns kávéház, étterem és sörcsar-
 nok a házban. Villamos vasúti megállóhely
 az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHKEK VILMOS
 elismert legszolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruháza
 Budapest, IV., Központi Városház.
 Étvágytalanság, hányinger, fejfá-
 ják, gyomorhajok ellen csodáshatású a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
 Ára 6 korona. Postán 6 üveg bérmentve.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
 BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

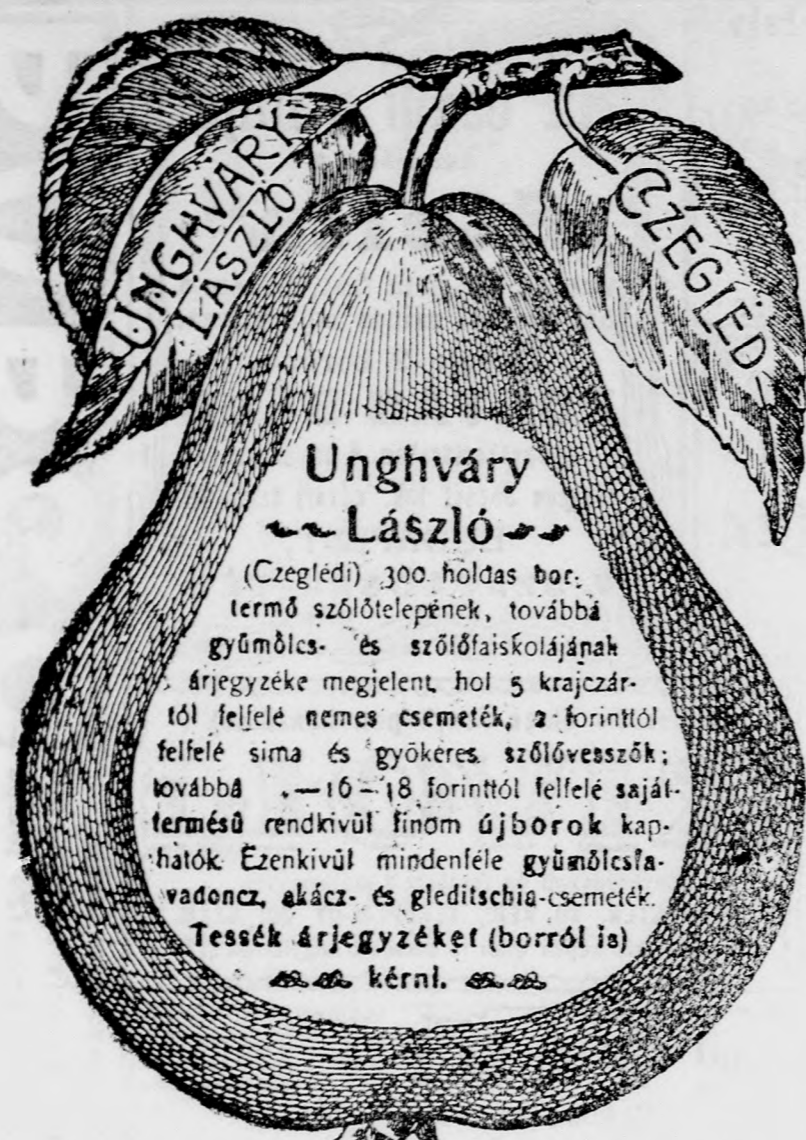
Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Hagyadéj.)
 Kitérő hegyi fekvésben, pormentes és szélől védett, 200 kilo-
 méternél több jól épült, regényes hegyi utak. Szigorúan indivi-
 dualizáló szakorvosi kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
 betegzobák hygienikusan a legtökéletesebben vannak bereu-
 dezve. Kitérő ellátás, mérsékelt árak. Az intézet egész éven át
 nyitva van. — Prospektus és felvilágosítással szolgál.
 a dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Pályaudvar)

Kávé és tea
első kézből,
 vagyis egyenesen a termelőtől, ennek
 következtében teljes jótállás a valódi, hami-
 sítatlan minőségért a
 képzelhető legolcsóbb árak mellett.
 Több mint 100.000 holdas **jávaszigeti**
 birtokunk a legrendszeresebb módon kezel-
 tetik, kávéfajtáink igen zamatosak és kitérő
 minőségűek. Saját védjegyünk Jáva flor.
Kávé.
 Jáva flor legfinomabb 4³/₄ kiló frt 6.65
 Jáva flor finom 4³/₄ kiló frt 5.90
 Jávabrazil keverék 4³/₄ kiló frt 5.45
 Vám és bérmentve minden postaállomás-
 hoz szállítva. Árjegyzék ingyen és bérmentve.
TURK és társa
 Jávaszigeti nagybirtokosok
 — Saját termésű kávé és tea eladás —
 Trieszt via dell' acquedotto 38.

— Amerika. —
 Indulás Havre-ből minden szom-
 baton. Utijegyek a
francia vonalánál.
 Jó és olcsó átszállítás. Kitérő ellátás
 borral és likőrrel. Bővebb felvilágo-
 sítást ingyen ad a
francia vonal.
 Bécs, IV. Weyringergasse No 8.

A Thierry gyógyszerész **csuda balzsama**
 a legjobb étrendi házi eszköz
 emésztési zavaroknál, gyengeségeknél, égések-
 nél; a köhögést enyhíti, a göresöt csillapítja,
 a nyálkát feloldja, tisztít. 12 kicsiny vagy 6
 kettős üveggel 4 koronáért küld **A. Thierry-**
nek az „órangyal-”hoz címzett
gyógyszertára Pregrada Ro-
hitsch-Sauerbrunn mellett.
 Ajánlatos nagyon utazásoknál minden esetben
 magunkkal vinni.
A. THIERRY valódi centifolia kenőcse
 a legerősebb húzó kenőcs, alapos tisztítás mellett fájdalom nélkül
 való hatása, gyorsan gyógyítja a sebeket,
 megmenti a sebet minden idegen anyag be-
 hatolásától. Turistáknak, bicikliseknek és
 lovaglóknek nélkülözhetlen. Postán bérmentve
 2 tégely 3 K 50 f.
 A. Thierry gyógyszerára az Órangyalhoz, Pregrada
 Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
 Főraktár Budapest: Török I. gyógyszerára és Zágrábban
 Mittelbach S. gyógyszerára és Bécsben Brady C. gyógy-
 szertára.

Fernolendit
 CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ.
 cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és Glangzcrème világos cipők számára leg-
 szebb fényt adnak és megtartják a színt **állandóan.** Sárga vagy barna bőrből készült
 foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új szint kapnak.
 Alapítattott 1812.-ben. **Gyárraktár Bécsben I. Schulerstrasse**
12. Mindenütt kapható.

Hitelt nyujtok

1—2—3 évre (kamat nélkül) városok, községek, megyék, viszályzó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

Műkályhák

Kitüntetve
az ezredéves orsz. kiállításon.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek és a magas arisztokráciának becses tudomására hozni, hogy itt Zalaegerszegen, Ujváros-utca 23. sz. saját házhelyiségemben levő műkályha készítő telepemem és dúsan berendezett raktáramon minden, a mai kor- és divat kívánalmainak teljesen megfelelő s nagy választéku kályhát készletben tartok a legújabb, Secession, Barok és Empire rendszerű díszes kiállítási kályhák; s ezenkívül egyszerűbb és szemes kályhák, virágdedényeket és épület díszítmenyeket, melyeknek egy a díszes kiállításért, valamint a szilárdságért kezeskedem és a legjutányosabb árban számítom.

Szíves megrendeléseit várva kiváló tisztelettel maradok

Németh Gábor

agyag-, dísz- és műkályha készítő

Zalaegerszeg, Ujváros-utca 23.

Aki egy csésze jó teát akar inni, kérje mindenütt a világ legfinomabb és legjobb teáját és ez az

INDRA TEA.

Kína, India és Ceylon legfinomabb teáinak keveréke. Valódi csak eredeti dobozokban kapható. Raktárak a plakátokon olvashatók.

Kiváló szerencse Töröknél! Felülmulhatlanul

Kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyere-ménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a

3 legnagyobb nyereményt és pedig:

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyereményt a 74366. „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereményt.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt.
— A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény
jut és egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**,
1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à
80.000, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**,
1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**,
8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — **75** vagy korona **1.50**; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt **1.50** vagy korona **3.—**
 $\frac{1}{2}$ » » » **3.—** » » **6.—**; $\frac{1}{1}$ » » » **6.—** » » **12.—**

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi október hó 26-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a I. fiók: Váci-körut 4/a.
II. fiók: Múzeum-körut II/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-jegyét a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben {
utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (béljegyekben.) } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

Képviselek
kerestetnek.

Árjegyzék
ingyen és bérmentve.

A monachia egyedüli különleges üzletét, a német Grammophon-
részvénytársaság

Grammophon lemezeit, tüit és hozzátartozó részeit

ajánlja a nagyközönségnek készpénzfizetés mellett és részletfizetésre

Weiss H. és Társa Budapest, Károly-körut 2.